

Mesečnik za odjemalce Vydrove
tovarne hranil v Pragi VIII.

Letnik X.

Predplačati se ne more.

1. avgusta 1913.

Prosim, ne puščajte v nemar

zadnje platnice našega „Domačega Prijatelja“. Prečitajte natanko en izdelek za drugim in prevdarite, kaj dobrega vam nudi in ali ga potrebujete v svoji hiši. Gotovo da! Tukaj ni luksuz, potrata, temveč le potrebščina za mizo širokih človeških slojev.

Ali so morda **oblati** samo za tiste, katere imenujemo bogatince? To krhko blago po nedeljskem kosilu ugajat ako bogatino kakor siromaku! Prav primerne so **Vydrove juhine konzerve**, iz katerih napravimo v malo minutah veliko močne, dobre in okusne juhe, kuharici to ne prizadene nobenega truda. Vsaki dvom izgine, ako le enkrat poskusite. Torej poskusite!

Ali je mar potratno, ako pijemo **šumeči bonbon**? Na primer s pivom čudno nas osveži v poletni vročini!

Ocenite po vrednosti naš izvrstni **Buhtin**, ki Vaše potice tako začini, da so polne prijetne arome. Buhtin je gotovo praktičen izdelek!

Gorčica je delikatna prikuha. Z mesom in klobasicami je nedopovedljivo okusna, zraven pa je tudi po nizki ceni.

Julep je pijača abstinentov, včasih morda le takih, ki so le deloma abstinenti in se ogibljejo opojnih pijač samo zavoljo ljubega zdravja. Julep je sadni, čisti sok, kakor je nam ga ponudila narava. Boljše in cenejše pijače nimate kakor Julep. O tem se lahko prepričate, naj ga pijejo Vaši otroci ali pa Vi sami.

Ali imamo zdaj omeniti tudi „**Vydrovko**“? Saj jo vsi dobro spoznate!

Kdor jo potrebuje, naj se zgledi zavoljo **Vydrove otroške moke**. To je izdelek, ki je izredil in izlečil že na tisoče malih Vydrovčanov.

NA POTOVANJU.

Gospodu nadpazniku Jarnoviču je ugajalo, da se pelja tako udobno. Bil je že osem dni v Švici, toda, kar se mu je pripetilo zdaj, tega še ni doživel v svojem življenju. Sedel je sam v kupeju in ker je bilo vroče, napravil si je prav po svoji volji. Vlak je drdral hitro iz Ženeve v Lozano, čarokrasno jezero in v ozadju za njim zasnežene Planine, vedno se spreminjajoče, zraven pa vedno enako impozantne in veličastne, vse to bi lahko zavzelo tudi manj poetično navdarjenega človeka kakor je bil naš gospod Jarnovič. Pogledal je na ime postajališča, skozi katero se je vlak ravno peljal, iz žepa je potegnil vozni red ter spoznal, da bo v 10 minutah v Lozani.

Ta okolščina ga je razveselila iz čisto prozaičnega vzroka: Bil je namreč žejen, hudo žejen. Snel je svoj ročni kovčeg, odprl ga je, vzel je aluminijevo čašo in dva šumeča bonbona ter se je veselil, kako se okreпча. Hrepenenje po osveženju ga je tako prevzelo, da je pozabil odprti kovčeg zopet spraviti v red in zakleniti, mirno in brezskrbno, brez suknje je počival na klopi, ne zmeneč se za to, da lahko kdor stopi v kupej ter ga premoti v njegovi blaženi samoti.

Vlak se je že bližal postaji in nadpaznik Jarnovič je že gledal skoz okno vun, da si kupi zunaj čašo vode za svoje bonbone. V glavi je sestavljal primerne francoske besede, ki jih je treba za tako kupčijo.

Kmalu je napolnil svojo čašo s čvrsto vodo ter jo hotel s pomočjo bonbonov spremeniti v limonado, v tem — tako, da mu čaša ni padla iz rok — je zapazil, da ni več sam. Medtem, ko je gledal skoz okno, je nekdo stopil notr ter se je uselil v istem kupeju.

„Pardon, monsieur,“ ... in nadpaznik Jarnovič se je opravičeval, da sedi tukaj brez suknje. Kako pa se je potem začudil, ko je zaslišal slovenski odgovor:

„Napravite si udobno, kakor vam je le ljubo.“

„Kako pa vi veste, da sem Slovenec?“

„To, kar imate v roki, so Vydrovi šumeči bonboni, tukaj je od njih zavitek, in tam-le iz kovčega štrli vun vrečica od Vydrove žitne kave, gotovo da ste si v njo zavili svoje druge črevlje.“

„In to ste takoj zapazili?“ se je čudil Jarnovič.

„Kako bi ne? Papirčki od šumečih bonbonov sem spoznal takoj, ker šumeče bonbone tudi jaz nosim s seboj na potovanju. Kdo pa bo na potovanju kupoval tuje, neznano in slabo blago?“

In tako se je skrj nadpaznika Jarnoviča, da bo namreč imel pokvarjeno daljše potovanje, nenadoma izpremenila v veselje, ker se je snidel z rojakom in sicer z ljubim rojakom iz sosednje občine Vidrovic.

Vydrova otroška moka.

Vašo odločbo, ljube matere, da bodete svoje dojenčke prikrmljevale z otroško moko, mora spremljati Vaše brezpogojno zaupanje. Ako bote samo poskušale danes s tem, jutri z drugim izdelkom, potem nikdar ne dosežete zaželjenega vspeha. V časi ima otrok dovolj zdrave materine hrane in zares ne potrebuje prikrmljevanja do časa, ko se mora vaditi na gosto hrano. Ali potem so taki poskusi že itak nepotrebni. Drugače pa je seveda v slučaju, ako se izpriča, da materina hrana po svoji kvaliteti in kvantiteti ni za otroka. V takem slučaju je potem potrebno, da materino hrano nadomestimo z umetnim izdelkom. Iz brezštevilih pohvalnih dopisov, ki jih priobčujemo na tem mestu, je razvidno, da Vydrova otroška moka izgoji dojenčka tudi brez drugega pripomočka. Prav pripravljena Vydrova otroška moka je zares idealna hrana za otroke, ker je po svoji sestavi in po svojem vplivu enaka materinemu mleku. Ne draži nežnega otroškega organizma, ne povzroča katarjev, kakor se to dogaja pri drugih izdelkih ali pri kravjem mleku, ki je fizijski za otroka nenaravno, kar lahko spoznamo iz tega, ker kravje mleko je določeno za teletce, katerega živalska prebavila so nekoliko debelejša.

Ako tedaj hočete prikrmljevati svoje dete z našo otroško moko, potem to storite vselej dosledno in skrbno. Izključiti morate vsako slučajnost in vsako naključje, vi imate v rokah predpise, kako morate Vydrovo otroško moko kuhati in ako bote po teh ravnali, potem gotovo bote z vspehom zadovoljne. Skrbna mati skrbno pripravi otroško moko in njena marljivost bo kronana z najboljšim vspehom pri njenem negovančku.

P. n. gg. odjemalci nam pišejo:

Adámek Janez, kmet, Przná, Jablunka, 25./VI. 13: Prosim Vas, da pošljete našemu Karolčku 3 kg Vaše izvrstne otroške moke, ker se je že preveč privadil. Zdaj je 3 mesece star. Moko kupujemo od Lad. Turpiča v Vsetinu. Ker pa je hoja v mesto za nas težavna, zato smo se odločili, da bomo kupovali moko naravnost od Vas, torej pošljite 3 kg te izvrstne otroške moke.

Bachová Božena, vrtnarjeva žena, Neustupov, 7./VII. 13: Prosim, da mi pošljete 1 kg otroške moke, a takoj. Našemu Jarošku neizmerno gre v slast.

Bártovský Vojtěch, kmet, Bukovec, Doubravka, 28./VI. 13: Želim, da mi pošljete 1 kg Vaše otroške moke. Naša Marica po njej le drhti.

Beneš Josef, steklar, Voděrady, Malá Skála, 8./VII. 13: Prosim, da mi zopet pošljete Vašo otroško moko. Naši Miciki gre neizmerno v slast in očitno močni. Odkar jo zavživa, še ni bolehal.

Brčák Ivan, kmet, Vojnikov, Hor. Záhovi, 21./VI. 13: Mokica, katero sem si naročeval pri Vas, se je izvrstno obnesla pri naši hčerki, ki je bila od 6. tedna brez materinega mleka ter je bila krmljena samo z Vašo moko, ki ji je vselej ugajala. Zdaj se posladka tudi z Vašo kavo. Vaše izdelke lahko vsakemu priporočim.

Černíková A., učiteljeva soproga, t. č. Březové Hory, 9./VI. 13: Za album malih Vydrovcánov pošiljam Vam sliko naše male, 13 mescev

Vatica Černík.

Franček Dřevíkovský.

terna. Za zajtrk in za južino dobi Vašo izvrstno kavo Vydrovko. Obojno njej neizmerno tekne.

Hauptman H., višji inženir, Smíchov, 6./VI. 13: Naša Viluška je zdaj 9 mescev stara in od 3. mesca jo živino z Vašo otroško moko. Otrok je zdrav in močan. Vašo moko posebno rada papka. Izrekam Vam prisrčno zahvalo za Vaš izvrstni izdelek.

Horák Franc., učitelj, Ječovice, Ředhošť, 9./VI. 13: Izvolite mi poslati zopet 3 kg Vaše nenadomestljive otroške moke. Pošijte jo le brž, ker nam že zmanjkuje.

Horvath Štefan, črevljar, Malaczka na Ogrskem, 19./VI. 13: Naša dvojčka, katera prikrmujemo z Vašo otroško moko, živita od nje že od 3. tedna in vedno jima ugaja. Zda sta stara eno leto, vsak tehta 10 kg. Prosim, pošljite mi poštno obratno zopet 3 kg.

Hožicová Justina, soproga c. kr. žand. stražmojstra, Grahovo Bači na Primorskem, 22./VI. 13: Tukaj Vam pošiljamo zopet naša dva mala Vydrovčana, Jakoba in Ferdinanda, ki sta krmljena z Vašo otroško moko. Odkar jo zavživata, sta vedno zdrava in močna. Ker je nimamo več, zato mi zopet pošljite 3 kg tega izbornega izdelka.

Hrabánek Janez, kmet, Divišov, 26./VI. 13: Prosim Vas, da mi poštno obratno pošljete 3 kg Vaše posebne otroške moke, toda dolgo ne morem čakati.

Jakec Hožic.

Hrůlička Vacl., premogar, Ujezd p. Kladnom, 8./VII. 13: Blagovolite mi poslati 1 kg Vaše otroške moke, kajti naša Marica jo rada zavživa.

Jakší Janez, mizar, Bavorov, 12./VI. 13: Moram se Vam zahvaliti za Vašo izvanredno dobro otroško moko. Ako bi je ne imeli, gotovo ne bi izgojili našega Jaroša. Od mleka je vedno bovehal za katarom.

Draguška Gerloch.

Nandek Hožic.

stare Vatic, katero smo krmili samo z Vašo otroško moko, ki ji je vedno teknila. Živeli Vaši izvrstni izdelki!

Dřevíkovská Franciška, kmetica, Mor. Křižánky, Svratka, 23./VI. 13: Pošiljamo Vam fotografijo našega Frančka in prosimo Vas, da ga uvrstite med ostale Vydrovčane. Fotografiran je v 7. mescu, ko je tehtal 8 kg. Vaša mokica mu je šla posebno v slast.

Franče Francišek, brusilec stekla, Košany pri Toplicah, 17./VI. 13: Blagovolite mi poslati poštno obratno 1 kg otroške moke. Zdaj nam že zmanjkuje in našemu sinčku koristi.

Gerlochová Heđa, Klimkovice, 1./VI. 13: Usojam si Vam poslati podobico naše Drahuške. Z Vašo moko jo prikrmujemo od 5. mesca. Kupujemo jo v trgovini gospe Ma-

Jungwirt Ognjeslav, steklar, Nova Lan-genava pri Hajdi, 18./VI. 13: Usojam si Vam poslati sliko svojega vnuka **Franciška Jarolímka**, katerega smo od 2. mesca prikrmovali z Vašo izvrstno otroško moko. Na sliki se vidi, kako mu je ugajala. Fotografiran je v 9. mescu, ima že 8 zobkov in nikdar ni bolehal. Zato jo morem vsakemu priporočiti. Uvrstite ga med druge Vydrovčane. Slava Vašemu izvrstnemu izdelku!

Jágr Vaclav, Smržov, p. Češki Dub, 12./VI. 13: Pošljite mi 3 kg otroške moke, ki naši Veruški neizmerno diši. Dozdaj je vedno zdrava in močna in nikdar ni bolehal.

Ježková Marija, delavka v tovarni, Semily, 16./VI. 13: Vaša otroška moka gre našemu Ladičku neizmerno v slast. Odkar ga ž njo prikrmujemo, mirno spančka in drugo noče jesti. Kupujemo je od tvrde J. Litochleb ter jo toplo vsakemu priporočamo kot hrano, edino primerno za otroke.

Kadlčák Jaroslav, revident, Frýdlant pri Mistku, 22./VI. 13: Usojam si Vam poslati sliko

Judita Kadlčák.

naše male Jitke, ki je 16 mescev stara in tehta 10 kg. Od treh mescev jo prikrmujemo z Vašo izvrstno otroško moko, zdaj njej diši tudi Vaša kava. Obojno ji gre v slast. Ima že 16 zobkov, katere je dobila, ne da bi tega zapazili. Za gotovo vem, da ostane zvesta Vydrovčanka.

Kouzalová Marija, kmetica, Truskovice, p. Libějice, 23./VI. 13: Tudi si naročujem Vašo otroško moko, katero kupujem pri g. Nikolu v Vodnjanah. Našemu Stanošku gre neizmerno v slast.

Košfák Jožef, Schlag, 2./VII. Bodite tako uljudni in pošljite mi 3 kg Vaše otroške moke, ker imamo samo še zadnji zavojček.

Kozáková Karolina, dimnikarjeva žena, Lanškroun, Schanzgasse, 7./VIII. 13: Nemudoma mi pošljite 3 kg otroške moke, ki našemu otroku posebno ugaja, zdaj pa nam že nestaja.

Kuchař Jožef, kovinar, Boletice, 17./VI. 13: Pošljite mi 3 kg Vaše otroške moke, ki je ravno eno leto

Dovoljujem si Vam poslati podobico našega star. V tretjem mescu je zbolel za črevesnim katarom, toda od tistihmal, odkar ga prikrmujemo z Vašo izvrstno otroško moko, bolezen se več ni pokazala. Mokica, kakor se razvidi na sliki, njemu posebno prija, zato jo lahko vsakemu priporočim kot najboljšo redilno sredstvo za otroke, ki nimajo materega mleka.

Laštovica Jožef, Rož. Paseky, p. Jimramov, 26./VI. 13: Pošljite mi zopet 3 kg otroške moke. Naši Vlastici gre neizmerno v slast.

Matyáš Vaclav, žel. uslužbenec, Platiště ob Labi, 17./VI. 13: Blagovolite mi poslati 3 kg otroške moke, katere našemu Dragotínčku neizmerno ugaja.

Marková Marija, Branšovice, p. Římov, 21./VI. 13: Blagovolite mi poslati 2½ kg otroške moke. Zdaj nam že zmanjkuje in naš Vojtíšek ne more brez nje biti.

Meininger Milan, veleposestnik v Kostelci ob Labi, 17./VI. 13: Pošiljam Vam po-

Francišek Jarolímek.

Oto Kuchař.

Ruženka Meninger.

24./VI. 13: Zraven Vam pošiljam fotografijo male Vydrovčanke, naše ljubke Tončike. Fotografirana je v 5. mesecu in tehta 7 kg. Od 8. tedna jo hranimo z Vašo otroško moko, katero rada papa, saj slika kaže, da njej ugaja. Mokice je pojedla že 11 kg. Prosim, da jo uvrstite med Vydrovčane.

Novák Francíšek, kovač, Petřvald, Šlezija, 4./VII. 13: Samo Vaši otroški moki se imamo zahvaliti, da je naš ljubi Bogomilček, kateri je bil v 11. mesecu operiran zavoljo kile, operacijo srečno prenesel, zdaj pa je zdrav kakor ribica. Kadar bomo imeli njegovo sliko, pošljemo jo v album Vydrovčanov.

Novotný Francíšek, kmet, Polipsy, p. Kacov, 23./VI. 13: Naš ljubki paglavček noče biti brez Vaše mokice, ki mu gre strašansko v slast.

Novotná Marija, kmetica, Kolín, Ševětín, 14./VI. 13: Pošljite mi kmalu zopet 3 kg Vaše otroške moke za našo Maričko. Le nje si želi, za drugo ne mara.

Ottl Anton, kmet, Struhařov, p. Benešov pri

Tončika Nevyhostěná.

dobico naše Ruženke, ki je 8 mescev stara in od 4. mesca je hranjena edino z Vašo otroško moko, ki se je pri njej izvrstno obnesla. Dozdaj nam še ni bolehala. Prosim, uvrstite jo med druge Vydrovčane.

Nedbalova Ana, soproga c. kr. poduradnika, Březové Hory, 15./VI. 13: Prosim, pošljite mi zopet 2 $\frac{1}{2}$ kg Vaše otroške moke. Obenem sem priložila sliko naše male Milice in prosim Vas, da jo tudi uvrstite v album Vydrovčanov. Gotovo bo porabna za reklamo, saj se je Vaša moka pri njej izvrstno obnesla. Dojila sem jo samo 14 dni, od tistihmal pa jo krmim samo z Vašo imenitno moko. Dozdaj še ni bolehala, vedno je zdrava in živahna in zato Vaš otroški izdelek lahko vsakemu priporočim. Fotografirana je v 8. mescu svoje starosti.

Nevyhostěná Tončka, Češki Dub, Bergg.,

Milica Nedbal.

Pragi, 24./VI. 13: Pošljite mi poštno obratno otroško moko, ker naša Micika ne more brez nje biti.

Pánek Karol, trgovec, Kmetiněves, p. Hospozín, 11./VI. 13: Vaša otroška moka je prišla tudi v našo hišo in našemu otročiču posebno tekne. Priporočim jo povsod, saj gotovo vsak napravi tako kdor se je prepričal o njeni koristnosti. Moko kupujem pri g. Rubešu v Roudnici. Moja pogosta naročila dokazujejo, da nam ugaja.

Pech Karol, brivec, Hor. Cerekev, 19./VI. 13: Prosim, da mi pošljete 3 kg Vaše otroške moke, toda hitro, ker našemu Dragotinčku zelo diši.

Petráňová Bogomila, por. babica, Kaňk, 5./VII. 13: Leti, pisemce, leti in prinesi nam od Vydre dobro otroško moko.

Pešek Václav, tesar, Bučí, p. Dolní Bělá, 1./VII. 13: Prosim, da nam kmalu pošljete 3 kg Vaše izvrstne otroške moke, našemu Venovšku gre neizmerno v slast.

CVETKO GORJANČEV:

RESIGNACIJA.

Glej, deklica, lep je večer nocoj.
Njiva ajdova — bela blazina
omamno dišeča; a mehka temina
kot tanka odeja nad njoj . . .

E, kaj bi, mehkužnež, mehkih blazin
in sladkih, opojnih noči —
veš: kamen pod glavo, pod grešno, in
kot grešnik spokórjen zaspi!

□□□

LOVRO KUHAR:

IZ NAŠEGA ŽIVLJENJA.

V lepem kraju živim. Kotlu podobna dolina leži stisnjena v planinah, sredi doline je vas s cerkvijo, okrog vasi je nekaj ravnega polja, njiv in travnikov; čez polje se vlečeta dva pasova, bela cesta in struga potokova, ter izginjata v ozki soteski, ki veže kotlino s kraji onstran gorovja. Okrog in okrog se vrstijo hribi, tam na južni strani dvignjeni v visoko, skalovito pogorje, ki kraljuje nad krajino in ji daje slikovito, romantično lice. Po holmih, brežinah in višinah se dvigajo samotni kmetjski domovi, visoke, strme strehe mogočnih poslopj se vzpenjajo nad sadnim drevjem, beli zidovi se bliskajo med tratami. Ne vem sicer, kdaj je moja domovina najlepša, ali zjutraj, ko vstaja iz rose in se svetlika v prvih solčnih žarkih, ali zvečer ko solnce odhaja in postaja mrak, ali morda v mesečni noči, odeti v tajinstveni somrak, zibajoči se v odmevu raznoličnih klicev, jekov in zvokov, ko se vse zdi kot očarano, ampak zavedam se njene krasote in jo ljubim.

Marsikaj se ljubi na svetu, ljubijo se dekleta, ljubijo se prijatelji in sorodniki, bratje in sestre; a ljubezen do domovine je drugačna, je kot ljubezen otrokova do rodne matere, globoka in verna, porojena na blagih čustvih, orošena s spomini in zakopana v srce. Kadar vzklije na dan, je silna, neuklonjiva, hrepenča je in utehe željna, skeleča, ako najde človeka nepriljubljenega.

Pa tudi moji rojaki ljubijo svojo rodno zemljo. So taki, ki v mladih letih odidejo v svet, obhodijo pol zemlje, na starost

se pa vračajo v domovino umirat v njeno naročje. Dvornikov Vestrej, ki je bil že povsod, mi je pripovedoval:

„Sam sebe ne razumem, tako čudno je z menoj. Že večkrat sem bil v tujini, sreča mi je bila vselej mila, dobil sem dobre službe. Tod kmalu se mi je zdelo, da mi nekaj manjka, občutki so bili vedno hujši, dokler me ni prignalo nazaj. Ko sem stopil na domača tla, je to nehalo. Zato se pobijam tukaj in nisim žuljave roke, medtem ko bi v tujini lahko igral gospoda.“

Tak je narod okrog mene, drugače je preprost, šegav, ni sanjav in prežet z ono sentimentalnostjo, ki veje iz sanjavih, polmračnih salonov; življenje mu je kruh. Kadar je vesel poje, če je žalosten, toči solze. V radosti žvenklja s cekini, pije in poje, pretepa se in se roga celemu svetu, drugače zdihuje, hodi v cerkev in se v molitvah klanja svojemu Bogu. V časih, kadar opazujem to življenje, kolnem usodo, ki me je potegnila iz njega in mi porinila pero v roke; lahko bi živel, kot živijo drugi, med tednom bi delal, v nedeljo bi molil in popival z drugimi, pel in stokal in kadar bi prišla zadnja ura, bi legel in umrl brez skrbi. Mnogo mirnejši bi bil tek mojega življenja, do smrti bi mi ostale tajne nesramnosti in spletkarije, ki vladajo sedanji vek.

Zadnji čas so se me jeli nekateri ogibati. Vzrok je ta, ker sem jih nekaj popisal. Nekateri kolnejo in godrnjajo, Zdovčev Miha, ki je pomagal kuhati vapno, mi je pretil, da mi bo zavil vrat. Pa tudi drugi so mi obljubili izpraševanje vesti. Pernjak, ki je nosil kol v hrbtu, je nagnal iz bajte dve babnici samo zaradi tega, ker sta pred neko družbo glasno čitali njegovo zgodbo, ljubezen med Lobasovim Lojznom in Žerjavovo Micko je prenehala, stari je pa po mizi tolkel in vpil.

Vendar imam še nekaj znancev in prijateljev, s katerimi se shajamo in ki mi vse zaupajo. Navadno se snidemo ob sobotnih večerih, ali ob nedeljskih popoldnevih in tedaj poslušam njihove dogodbe tekom tedna, dražijo se z dekleti in prereštevajo njih vrline in napake.

Zadnjo nedeljo je zvečer prišel k meni Jernej, hlapec na Mihelem. Spal sem že, ko je jel ropotati pod mojim oknom in me klicati po imenu.

„Kaj pa je?“ sem se oglasil nevoljen, da me budi iz najslajšega spanja. Spoznal sem ga po glasu.

„Vstani in pridi ven,“ je dejal Jernej. „Imam ti povedati nekaj važnega.“

Oblekel sem se in odšel na trato pred hišo. Legla sva na zemljo in Jernej je globoko vzdihnil. Vedel sem, da ima nekaj posebnega na srcu, njegovo zdihovanje se mi je zdelo sumljivo in ga je izdajalo potrtega.

„Povej no, kaj ti je?“ sem ga priganjal.

Obotavljal se je, hrkal in kašljal, slednjič je pa le spravil na dan in povedal, kaj mu je.

„Veš, službo sem pustil na Mihelem,“ je dejal mračno.

„Pa kdaj?“

„Danes!“

„In zakaj?“

Čudil sem se. Jernej je bil znan kot izvrsten hlapec, več let je že služil na Mihelem in nikoli ni rekel, da bi šel proč.

„Ja, to je cela storija, ki sega že tri mesece nazaj,“ je menil Jernej po kratkem molku in nadaljeval: „Veš tako nekako pred tremi meseci mi je rekel gospodar nekega večera: Jernej, kruha bo zmanjkalo. Idi k mlinarju in prinesi krušno. Jutri bodo babe pekle, sicer bomo brez kruha.“

Jaz ga ubogam in grem po večerji v Okrogli mlin, kjer se je mlela krušna. Toda zrnje je bilo še celo in mlinar je dejal, da pred tremi dnevi ne bo moke. Ta je lepa, sem si mislil, krušne ni in sedaj bomo tri dni brez kruha. V takem premišljevanju sem jo krenil k Šrubu na pol litra. Vrag me je zmotil, grem in rečem gospodinji: „Naša mati lepo prosijo za hleb kruha, mlinar se je z moko zakasnil in sedaj ni kaj dati k mali južini. Od prve peke vam ga bodo vrnili.“

Vidiš, takšno neumnost sem napravil in sam ne vem zakaj. Šrubinja mi je naprtla ogromen hleb kruha pod pazduho in mahal sem ž njim proti Mihevu. Bližje sem prihajal, počasneje sem korakal in težjo vest sem imel. Kesal sem se nepremišljenege dejanja in sklenil sem, da bom hleb skril na parno v otavo in ga polagoma natihem použil, gospodarjem ne bom zinil nič o tem ter poravnal račun sam. Storil sem tako, le kruh še nisem plačal. Danes zvečer sem mislil iti k Šrubu zaradi kruha, a prišlo je drugače.“

Jernej je zaklel in jezno pljunil slino iz ust.

„Stvar je sitna, ko zlodej, še ob dobro ime bom prišel zraven. Danes dopoldne sta hodila naša gospodarja, on in ona, od fare in grede sta pila pri Šrubu. Gospodinji se je zdelo vino prekislo in jezikala je vpričo Šrubinje. Ta je razžaljena zahtevala nazaj izposojeni hleb kruha, in babi, ki se že prej nista dobro razumeli, sta se začeli obdelovati s psovkami. Končno je postala stvar o hlebu jasna in naša dva sta jo razjarjena in osramočena odkurila domu.“

Jaz seveda nisem vedel nič o tem in brezskrbno sem dremal na trati pred hišo. Doli na cesti za plotom zaslišim neko govorenje, dvignem se in vidim gospodarja in gospodinjjo . . . A zdaj je nastal pravi vrag! Komaj sta me dobro zapazila, sta že pričela vpiti oba hkrati.

„Ho ti! Ali si si izposodil hleb . . . Sicer bi bil poginil gladu . . . kanalja —“ je vpil on in mi pretil z dvignjeno roko. Kakor hitro sem slišal besedo „hleb“, sem vedel, da ne bo dobro in ne kaže drugega, nego jo naglo odkuriti v zavetje. Poberal sem se s trate in bežal proč. Nekaj časa sem še slišal za seboj krik, pomešan z jokom in grožnjami, slednjič je utihnilo

vse. Zaradi tega sem zapustil službo, ne grem več nazaj, skrinjo in kar imam si pustim pripeljati za menoj, pa je.“

„Videlo se mu je, da ga cela zadeva zelo jezi, nekaj zaradi izgube službe, še več pa radi časti; grdo je, če mora hlapec med letom iz službe. Meni se je zdelo vse skupaj zelo smešno in smejal sem se na glas. To ga je še bolj jezilo.“

„Ti se lahko smeješ,“ je dejal, „na mojem mestu bi piskal drugače.“

Naenkrat je postal resen, zamišljeno je zrl pred se in ni govoril.

„Zakaj molčiš?“ sem ga vprašal.

„Skrbi me! Ti boš povrhu še vse očenčal in popisal.“

Polagoma se je pomiril in tisto noč je spal pri nas. Na Mihelem res ni ostal, dobil je službo nekje v sosesčini, zgodba o hlebu se je pa izvedela daleč okrog in vzbudila mnogo smeha.

Se neka smešna dogodbica je, ki se je odigrala v našem hlevu in je vredna besede. V našem kraju živi neki človek, imenovan Gvažer. Pije za tri, štiri. Pri nekem kmetu je izpil vedro mošta sam tekom pol ure in po enournem spanju prosil za drugega. Zgodi se pa, da se mu pijača pristudi in cel mesec ne pije drugega, kot vodo. Sicer je malokdaj, a dogaja se redoma v gotovih presledkih. Gvažer je priromal nekega večera k nam, pil je mošt dolgo v noč, nato je odšel spat v hlev. Zjutraj ob prvem svitu sem prišel v hlev k živini in slišal sem, da ječi na slami, vzdihuje in tarna, kot bolnik.

„Pljuča se mi bodo vnela,“ je tožil v kotu in se prijemal za prsa. „Prinesi mi kaj, da se ohladim — mošta en liter.“

Mošt sem mu sproti odklonil, ponudil pa sem mu svežega mleka. Toda o mleku ni hotel slišati, zahteval je rajši vode. Šel sem v hišo, poiskal litersko steklenico in zajel v veži vodo iz vedre — bil je mrak — ter mu nesel polno steklenico v hlev. Parkrat je hlastno požrl, nato je skremžil obraz in čmerikavo vprašal:

„Ali je to res voda?“

„Seveda voda!“

Pokusil je zopet.

„Ampak sama ni. Ti si kakih zdravil nametal zraven. Masna je in grenka, ko pelin.“

„Čista je, le pij, zajel sem jo iz vedre.“

Pomlaskal je z jezikom, nagnil glavo in izpil do dna ter se vlegel nazaj na slamo. Tarnal ni več. Meni se je „grenka voda“ zdela sumljiva, šel sem z lučjo v vežo in zapazil, da sem mu zajel iz vedre, v kateri je bil pripravljen — lug za pranje. On pa je izpil polno steklenico lugove pijače. Bal sem se, da bi mu morda škodilo in molčal sem dolgo časa. Povedal sem celo zgodbo šele, ko je bila vsaka nevarnost izključena.

Tako se vrste pri nas žalostne in smešne dogodbice, kakor tedni v letu.

MAŠA IN NJEN PUFIKA.

To se je zgodilo še o Veliki noči. Že dolgo stanujemo v vili tete Irme. Krasno je tu, lep, prostoren vrt, širen razgled po mestu in okolici. Kakor stvarjeno je to vse za Mašo. Cel dan skače okrog hiše, poje in se igra. Edino, kar ji ni všeč, je ograja. Mnogo rajše bi imela, da bi vsi okoliški otroci zborovali pri nji na vrtnih stopnicah ali pa se lovili po stezah okrog hiše. Nam odraslim bi bilo to seveda manj všeč. Razlika je pač ta, da mi ljubimo mir in samoto, Maša pa družino, kriko in viko. Zato tudi prestopi marsiktero uro pred vrtnimi vrati. Onostran so njene prijateljice in njeni prijatelji, tostran je ona. Ona gleda zavidno iz paradiža ven v zlato svobodo, oni pa poželjivo mežikajo skozi plot na tetine tulipane, glicinije in sto drugih rož, ki cvetejo od zgodnje spomladi pa do pozne jeseni v vseh barvah. Včasih mora dekla doli v mesto k peku ali prodajalno ali na trg in pripeti se, da pozabi zakleniti vrata. Maša to tako sigurno zvoha, kakor lisica kuretino in komaj bi trenil, že zgine kakor kafra. Potem se vzdigne zunaj na bregu pravo indijansko veselje; deca oživijo, derejo se na ves glas, tekajo kakor za stavo. Maša je junakinja. Najbolj kriči, najbolje se peha in meče, najhitreje beži. Kdor namreč nima prostosti vsak dan štirindvajset ur, je pijan od vsake svobodne minute in ne pozna mere svojega užitka. Seveda mi doma kmalu zapazimo Mašin beg in ta in oni stopi ven, vjame pobeglo ovco in jo pripelja nazaj vročo in rdečo, vso spehano od tekanja in igre. Nakaj časa se pač malo kuja, potem pa se uda v svojo usodo, poišče Lolo in Babuško, — to so dve domači mački — in njima toži svojo nevoljo.

Stric Pero, tetin mož, živi v Gospiću in prihaja le parkrat na leto v Zagreb, kakor mu pač dovoli služba. Kadar pride, prinese zajca, srno ali kaj podobnega. Maša ga ima zelo rada in kadar odhaja, potoči vselej par odkritosrčnih solz za njim. Piše malo, kadar je treba kaj naznaniti ali vprašati, čestitati komu rojstni dan ali god, brzojavlja. Teta Irma trdi, da je stric že gotovo zabrzjavil toliko, da bi si mogel kupiti malo posestvo. Pričakovali smo ga pred Veliko nočjo. Pisal ni sicer nič.

„Danes ali jutri bo prišel brzojav, če pride,“ je razjasnjevala teta Irma, ki pozna svojega moža do zadnje pike. „Če nima dopusta, bomo pa na Velikonoč pri obedu dobili njegovo brzojavno voščilo za srečne praznike.“

Veliki četrtek je prinesel poštni sel brzojavko in zvečer sem šla jaz na kolodvor. Teta je bila preveč trudna, cel dan je pekla potice in pogače.

Mnogo ljudij je prišlo z vlakom, ali takoj sem zapazila strica med množico. Bil je svež in vesel, kakor vedno. Izpod sivih obrvi se mu je svetilo dvoje črnih, mladih, še vedno hudo-mušnih očij.

„Ali veš, kaj sem prinesel Maši za piruhe?“ me je vprašal in privzdignil površnik, ki mu je visel čez roko. Črn psiček, dakel, je pogledal na me.

„Mlad je, dva meseca star. Dobil sem ga od prijatelja. Pristna rasa. Priden je bil, pa sem imel vseeno precej komedij ž njim. Cel čas sem ga držal v avtomobilu na rokah do Karlovca. Šest ur. In na železnici me niso pustili v drugi razred. Nu, vozil sem se v tretjem. Vseeno.“ Poklical je fijakerja in sedla sva v voz.

„Jaz mislim, da ga bo Maša vesela,“ je ugibal stric, a jaz sem vedela za gotovo, da bo skakala meter visoko od radosti.

Prideva domu. Zgoraj pri meni je bilo že vse temno. Maša je šla že spat in tudi dekla. Spodaj v tetinih oknih je bilo še svetlo.

Jaz sem šla naprej.

„Ali veš, teta, kaj nam je prinesel stric?“ sem vpila že na hodniku pred vrati. „Ugani!“

Teta je odprla vrata od svoje sobe, svetloba se je vsula ven.

„No, kaj? Jagnje za Velikonoč,“ je rekla teta in se zasmejala.

„O ne, psa! Dakslna je prinesel Maši,“ sem pripovedovala jaz in porinila strica pred njo, ki je še vedno držal psička na roki.

„Za Božjo voljo!“ je zavpila teta. „Še tega mi je manjkalo. Kaj si pameten, prosim te?! Kaj bom z psom?“

„Pa Maša se bo igrala ž njim,“ se je opravičeval stric razočaran.

„Koliko je pa star?“ je poizvedovala teta. Nič ni pozdravila strica, nič mu ni dala roke, nič ga ni objela in poljubila.

„Dva meseca,“ je rekel stric.

„Dva meseca?!“ je javknila teta. „Hvala lepa! Samo nazaj ga odnesi! Lepe praznike bom imela! Oh, saj vem, da te ne bo nikoli srečala pamet.“

Jaz sem strmela. Teta Irma se obnaša tako osorno, ki je drugače vedno tako fina in ljubeznjiva! Kar pojmiti nisem mogla.

„Ali nikaar se, teta, ne huduj,“ sem skušala miriti. „Glej, kako je to fleten psiček. Tudi ti ga boš imela rada.“

„Nikoli. Jaz nečem nobene svinjarije v hiši. Na deželi je nekaj družega, mestna stanovanja pa niso za take reči. Jaz ne bom snažila za njim. Odnescita ga v kuhinjo. Ampak to vama povem, jutri bosta vidva pometala kuhinjo. Gotovo nam pride mnogo obiskov čez praznike in jaz moram narediti še eno torto, speči par drobnarij za k čajju . . . Oh, moj Bog, ta moj stari se že kaj zmisli!“ je končala jeremijado, potisnila meni svečo v roko in odšla v sobo.

Vsa poparjena sva odšla s stricem v kuhinjo, dala psičku mleka in mu napravila pod štedilnikom ležaj.

Ne, tetino obnašanje se mi ni zdelo niti obzirno, niti pravično in ta večer so bile moje simpatije na stričevi strani.

Drug dan me je prišla Maša zbuditi, kakor je že od nekdaj njena navada. Točno ob šestih se zbudi v svoji sobi in bosa in v dolgi nočni srajci pricaplja k meni v posteljo. Kakor veverica skoči k meni, objame me, stisne in poljublja.

„Jaz te imam strašno rada,“ me zagotavlja. „Ali je stric že prišel?“

„Da, snoči je prišel.“

„Ali mi je kaj prinesel?“

„Da. Psa ti je prinesel.“

„To je fino!“ se veseli. „Kakšen pa je? Kaj je večji, kakor je tisti, ki sem ga dobila o Božiču?“

„Večji je,“ odgovarjam jaz.

„Ali je na kolescih?“

„Nič ni na kolescih.“

„Jojna, potem pa nič ne beži, ne?“

„Beži, beži in še kako!“

„Se mora dolgo navijati?“

„Nič.“

„Pa vseeno beži?“

„Da.“

„In zalaja, če se ga pritisne?“

„Zalaja. In kar sam od sebe.“

„Ta mora biti jako fin pes. Morda je tak, kakor pri Drukerju v izložbnem oknu? Ima ovratnik?“

„Da.“

„Tega pa ne bom tako hitro polomila, mama. Prav gotovo ne. Pazila bom.“

V tem hipu je naša Anka odprla vrata. Nekaj črnega je pribežalo v sobo, švigalo sem ter tja in zalajalo. Z enim skokom je bila Maša na tleh.

„Mama, živ je! Čisto pravi pes je! Oh, ali sem vesela! Stric je pa res dober! . . . Kako je fleten, glej mama . . . Kakšne tačice ima. Na, na, komm, komm! Psi znajo samo nemško ne? . . . Kako mu je pa ime, reci, mama?!“ me je spraševala vsa razburjena od veselja.

Bila sem malo v zadregi, ker res nisem vedela imena našega novega hišnega tovariša.

„Pufika mu reci,“ sem se zmisllila.

„Pufika! Pufika! lepo ime ima,“ je izjavila Maša navdušeno.

Psiček je pritekel k nji, lajal in se stisnil k nji.

„Oh, kako ga imam rada, kako je dober!“ se je topila Maša. „Ti moj Pufika! Ti moj dragi, zlati Pufika!“

Lica so ji žarela in oči so bile srečne in vesele, kakor dva dragulja so ji sijale v obrazku. In kakšen glas je imela, ves radosten in vriskajoč.

Ne, nikakor nisem razumela tete Irme . . .

Ko sem prišla domu, je imela dekla tako čemerno lice, kakor da je zagriznila v citrono.

„Kaj Vam pa je, Anka?“

„Ta pes, milostiva, vse mi je ponesnažil po sobah...“ se je pritoževala.

„Mlad je še. Se bo že privadil manir,“ sem jo mirila.

Ampak, kaj bi na dolgo pripovedovala. Nesrečni Pufika se nikakor ni hotel priučiti manir. Čez praznike smo vsi čistili in snažili za njim in do bele nedelje sem popolnoma delila nazore tete Irme o Pufiki. Stric se je odpeljal nekoliko užaljen. Samo še Maša mu je ostala enako hvaležna...

Pufika je ostal. Pufika in čez štirinajst dni smo bili vsi nervozni in skrajno razjarjeni nanj. Zdelo se nam je, da ima cela vila zopern duh po Pufikini nesnažnosti. Nič ni pomagalo odpirati okna. Anka je kategorično izjavila: „Če ne pojde Pufika od hiše, pojdem pa jaz.“

Ugibali smo, kako bi se rešili Pufike. Neka znanka tetina iz okolice je izjavila, da bo vzela nesrečnega psika k sebi in ga naučila pristojnega ponašanja. Mašo smo poslali k stari materi, ker bi bil gotovo jok in stok, če bi bila slutila, kakšne urote snujemo proti njenemu miljencu. Ko se je zvečer vrnila, ni bilo psa nikjer več.

„Pufika! Ljubi Pufika! Dragi Pufika!“ ga je klicala po hiši in po vrtu in solze so se ji utrinjale. „Siromak Pufika, kje je?“

Morala sem se lagati: „Iskal te je povsod in ko te ni našel, je pobegnul doli v mesto, pa se je izgubil.“

„Oh, mama, smili se mi, ubogi Pufika. V časopise bomo dali, da se je izgubil, da?“ se je spomnila. „Ko si izgubila torbico, si tudi dala v časopise.“

„Dobro. Bomo dali v časopise. Ampak kdo ve, če se bo Pufika našel. Tudi moja torbica se ni našla,“ sem izjavila jaz.

„Ti si imela denar notri,“ je rekla Maša zvito. „Pufika pa nič nima, ga bodo že pripeljali nazaj.“

Nič nismo dali v časopise, ampak čez tri dni je bil Pufika kar naenkrat spet pri nas. Na vrtu smo zaslišali glasen vrisk, smeh in lajanje. Pufika se je od nekje pojavil in Maša in on sta slavila glasno in prisrčno svidenje.

Ta zvestoba je celo mene ganila. Celu uro daleč je našel mali Pufika pot nazaj k nam. Prosila sem pri teti Irmi zanj. Ampak zaman. Pufika ji je oškodoval nekaj hijacint in Pufiki ni bilo več pardona. Dali smo ga nekemu gospodu na drug konec mesta. V vrečo zavezanega ga je odnesel po noči služnik in Pufika ni nič več našel nazaj k Maši.

On: „Gospodična, tukaj bi z Vami hotel večno ostati!“

Ona: „Ne, ne, to ne gre, jaz bi bila doma kaznovana, ako ne pridem ob pravem času domu.“

□□□□

MILAN Z.:

O STARCU, KI JE ČAKAL POMLADI.

Često mi je legla na dušo siva megla, nepremagana, zdelo se mi je, da nepremagljiva. In solnca ni bilo, ki bi jo podrlo in ni je bilo pomladi, ki bi jo razjasnila. V tistih časih mi je bilo srce nezaupno in polno bojazni; ker zdelo se mi je, kakor bi nikoli ne hotelo biti ne solnca ne pomladi in kakor bi mi hotela ostati nad dušo neprodurna megla na veke...

Tako se je zgodilo, da sem hodil često po oni tihi poti nad vasjo, po poti mimo solnčnih livad skozi do senčnatega gozda, da sem prišel do čudne bajte. Tu je bila vsa moja tolažba v takih urah. Ta čudna bajta je bila stanovanje starega Kovčca. Priprosta je bila; kup desak, zbitih v malo prostornejši zaboju, da je v njem legel Kovčca komaj podolgem, kakor je hotel. Okoli bajte so stale visoke smreke; težko, da bi kdaj prodrlo solnce s svojimi žarki do tja in bi razsvetilo Kovčcevo stanovanje. Pod smrekami je stala majhna mizica z dvema stoloma, kjer je dan na dan posedeval Kovčca.

Nisem prihajal tja zaradi čudne bajte, ne zaradi visokih smrek, tudi ne zaradi Kovčca samega. Nekaj drugega je bilo, kar me je privabilo, da sem često posedeval pred bajto ure in mi je bilo srce žalostno, kadar sem odhajal proti mraku. To je bil mlad kanarček, last starca Kovčca, kanarček, ki je bil privezan

za nogo na kratki vrvici, skakal v zaboju, kolikor mu je vrvica pripuščala in prepeval, da se je starcu srce topilo radosti.

„Ko bi ne imel tega, gospod, davno bi me bilo že pobralo.“ Tako mi je rekel včasih Kovča in ko sem mu pogledal takrat natančneje v obraz, sem videl, da mu je bilo oko vse solzno. Kovča je bil res že star, lica so mu bila usahla, hrbet upognjen, roke suhe in vele . . .

Tako sva sedela s starcem pogosto dolge popoldneve pred bajto, zatopljena v tiho melodijo kanarčkovo. Videl sem včasih, kako se je starec rahlo nasmehnil in takrat je tudi meni postalo milejše pri srcu, ob tistem času se je zazdelo tudi meni, kakor bi se razmikala siva megla okoli mojega srca, kot bi se ga dotaknila rajska pomlad s toplim solncem in bi jo razgnala . . . Toda le za hip. Ker, ko sem odhajal in mi je zvenela sladka melodija le kot davno slišana v duši, mi je postalo srce žalostnejše kot kdaj prej, zopet se je pripodila temna megla, temnejša kot kdaj prej in se je nastanila v mojem srcu . . .

Tako sem šel zopet nekoč mimo, pa nisem zaslišal sladkega petja, tudi nisem videl starca, ki bi sedel pred bajto in bi poslušal.

„Kovča!“ sem zaklical.

„Kaj je, gospod?“ sam zaslišal iz bajte. Glas je bil tih in ihteč, zdelo se mi je, kot bi ga še nikoli ne bil slišal.

„Kaj, Kovča, da nič več ne prepeva kanarček?“

„Poginil mi je, gospod, čez noč mi je poginil.“

In Kovča je pomolil konec vrvice skozi široko špranjo, ki mu je služila za okno, na vrvici pa je visel mrtev kanarček. Tistikrat sem videl skozi špranjo, da so bile oči starčeve vse mokre, obraz je bil bolj razoran kot druge dneve, hrbet bolj upognjen in tudi glas mu je bil mnogo tišji kot kdaj prej. Vendar je starec prišel pred vrata tak kot je bil. Noge je vlekel trudoma za seboj, na obrazu pa se mu je brala velika žalost.

„Kako vam je poginil kanarček, Kovča?“

„Tako mi je poginil: Zjutraj sem se zbudil zgodaj in sem zažvižgal, da bi prebudil kanarčka. Nič glasu. Zažvižgal sem drugič, močneje. Tudi sedaj nič. Skočil pokoncu in sem videl na vrvici mrtvega kanarčka. Od takrat čutim, kako mi postaja vedno težje pri srcu . . .“

Kovča je pokašljeval venomer, kot bi hotel stresti vso žalost in boleost s svojega srca. Tudi meni je postalo tesneje pri srcu, ko sem slišal tihi glas in pokašljevanje starčevo.

„Pa kako, da vam je poginil?“

„Vedno sem mu dajal jesti in piti. Zadnje čase pa sem pozabil, da mu je treba dajati. O, jaz razbojnik, morilec! . . .“

Vedno tišji je bil njegov glas, njegovo pokašljevanje pa je bilo vedno močneje. Tistikrat nisva govorila mnogo. Smreke nad nama so šumele lahno in žalostno, kot bi bile tudi one otožne ob

izgubi svojega pevca. Poslovil sem se tisti večer bolj zgodaj in sem šel . . .

Od tistega časa sem zahajal redkeje po oni poti mimo solnčnih livad do senčnatega gozda. Ker od takrat mi je ležala skozi nad dušo siva megla, in solnca ni bilo, ki bi jo prodrlo in ni je bilo pomladi, ki bi jo razgnala . . .

* * *

Zopet sem prišel nekoč do starčevega stanovanja. Bolj osamljene so se mi zdele smreke kot nekdanj, ker ni več prepeval kanarček, niti ni posedeval več Kovča pod njimi. Le nateglo hropenje sem slišal iz tesne bajte in glasno pokašljevanje. Kovča me je zagledal skozi „okno“ in me je poklical k sebi. Stopil sem v bajto in sem videl vso beračijo, kar je je bilo. Kovča je sedel vedno na stolu, ven ni mogel sam. Prijel sem ga pod pazduho in sem ga peljal pod smreke. Tistikrat sem prinesel s seboj mladega kanarčka. Dal sem ga Kovči, toda veselja nisem opazil na starčevem obrazu.

„Moj kanarček je prepeval vse drugače kot ta. Spustite ga, nimam veselja — —“

Spustil sem kanarčka, ker je Kovča želel tako, pri srcu pa mi je bilo še tesneje. Starec se je zagledal nekam daleč in je globoko zavzdihnil.

„O, da bi enkrat učakal pomlad!“ Glas je bil hropeč, kot bi ga nekaj zastavljalo v grlu.

„Saj je sedaj pomlad, Kovča,“ sem ga tolažil.

„To ni prava pomlad, gospod! Zdravje v pomladi, to je prava pomlad. O, da bi še enkrat učakal tisto le še enkrat . . . In da bi še enkrat videl tiste lepe kraje! . . .“

Tako je Kovča umolknil in dolgo nisva izpregovorila. Mučno mi je bilo, sedeti poleg bolnega starca. Naposled je vendar izpregovoril Kovča: „Da imam še onega kanarčka, ne bilo bi mi tako težko. Pa sam sem si kriv, to je še mučnejše. O, jaz, ubijalec!“

Polile so ga solze in zasmilil se mi je v srce.

„Pa kaj bi nič ne moglo nadomestiti tistega kanarčka, Kovča?“

Pogledal me je sočutno, nato pa skoraj zasmehljivo.

„Nič! — — — O, pač, že imam nadomestilo. Proti mraku zaslišim vsak večer, kako na eni izmed teh smrek neprestano skovika sova. Le pridite zvečer in poslušajte!“

Prišel sem zvečer in sem poslušal . . . In sem zaslišal, kako je skovikala sova venomer nad njegovim stanovanjem, pri srcu pa mi je bilo, kot bi skovikala nad mojim . . .

Ko sem prihajal pozneje včasih k bajti, nisem slišal več nateglega hropenja in glasnega pokašljevanja iz nje, tudi enako-mernega sovinega skovikanja nisem slišal več . . .

POŽIGALEC.

Hladne sapice so vele čez ljubljansko barje tja do Vrhnike. Solnce je pripekalo in sušilo mrvo ob Ljubljani. „Danes se pa suši, danes je dan,“ je govoril kmet. „Da . . . Solnce pripeka in sapa pomaga, da se nam mrva suši.“ Na travnikih ob Ljubljani je mrgolelo delavcev: obračali so dišečo mrvo, grabili in nakladali vozove. Veselo življenje je vladalo na senozetih, nad katerimi se je razširjal vonj svežega sena.

Takega lepega poletnega dne je prišel v našo vas berač, majhen in čokat, kosmatega obraza; brke so mu visele čez usta. Star je bil in tresel se je. Sedel sem ž njim pred hišo in gledala sva mimo vozeče težko naložene senene vozove.

„Glej, mladenič,“ mi je dejal berač, „srečni so kmetje, ko jim je letošnje leto dalo toliko sena. Veseli so njih obrazi, ko spravljajo mrvo pod streho . . . Kaj bi pa bilo, če bi kdo zapalil njih shrambe in kozolce?“

Obmolknil je pri tem stavku in pogledal v tla, da se je zdelo, da mu nekaj leži v srcu.

„Uničeno bi bilo vse,“ je dejal nato. „Kaj misliš ti o človeku, ki bi se predrznil zanetiti ogenj pod polnim kozolcem?“

Pogledal me je v lice in videl sem, da željno pričakuje od mene odgovora svojemu vprašanju.

„Kaj naj drugega mislim o njem, kakor da je zlobnež, ki ga mu ni kmalu para,“ se je glasil moj odgovor.

„Prav imaš, fant,“ je rekel berač . . . In glej, mene je zapeljal hudobni duh, da sem zažgal svojemu sovražniku kozolec . . . Storil sem to iz maščevanja.“

„Kaj, vi ste to storili!“ sem se začudil jaz. Nisem si mogel misliti, da bi bil ta stari berač hudodelnik. „In se je zvedelo, da ste vi zanetili ogenj?“

„Nikoli ne bi prišlo na dan, če se ne bi sam javil sodišču . . . Saj veš, vsakemu zločinu mora slediti kazen . . . Pa poslušaj mojo žalostno povest.“

Zadovoljen sem bil. Berač je pripovedal:

„Moja rojstna vasica leži na Notranjskem pod Nanosom. Moji starši so bili premožni; tri moje sestre so se dobro omožile; le jaz — oj usode! — sem siromak, berač, odvisen od milodarov usmiljenih ljudi. In zakaj? Ali ni tega kriv moj oče sam? Večna luč naj mu sveti! Da sem berač, leži krivda na mojem očetu, ker me ni prav vzgojil. Samoglavost in trma mi je bila prirojena, ki jo je hotel oče odgnati, ko je bilo že prepozno. In da je režal name in me skušal tepsti, ko sem že fantoval, je bilo še slabše. Jezilo me je to — in iz jeze sem nagajal očetu.“

Ta leta, v katerih nisem zgovoril z očetom ne ene lepe besede, so mi postala zoprna . . . Pobrisal sem jo v Ameriko, kjer sem ostal čez dvajset let. Dvajset let biti v Ameriki! Sem

li kaj zaslužil? Nič! Kar sem prislužil s svojimi krvavimi in žuljavimi rokami, sem zapil ali zaigral. Bila so to leta moje pogube... Amerika me je popolnoma pokvarila. Ej, ubožec! kogar Amerika omami, dežela zlata in svet ogromnega bogastva in prevelike revščine. Povsod je dosti slabe družčine, a v Ameriki je je največ... Zapeljivci pridejo, povabijo te v svoj krog, zapeljan si... Tudi ti postaneš zapeljivec, zapelješ drugega... tako gre pohujšanje od človeka do človeka.

Vsa ta leta nisem pisal staršem ne enega pisma. Nisem vedel, kaj je ž njimi, starši niso vedeli, kaj je z menoj...

Pa naveličal sem se v Ameriki. Prišel sem domov. Zopet se je začelo staro življenje, kakor pred dvajsetimi leti. Star sem bil dvainštirideset let. Tedaj sem rekel očetu: „Oče, glejte, stari ste; dolgo ne boste več živeli... Dajte meni posestvo!“

„Kaj“ ja zarežal name oče. „Nič nisi delal doma, po svetu si se klatil, zdaj pa hočeš vse imeti... Sestre tvoje zaslužijo največ.“

„One so že omožene. Kaj jim je še treba?“ sem ugovarjal očetu.

„Sicer sem pa še dovolj močan,“ je odgovoril oče. „Še giblje mezinec...“

Od takrat sem še bolj sovražil očeta. Delal sem sicer, pridno delal, da so se čudili ljudje. Ali prišel je dan, ko nisem hotel delati in sem šel rajši pit iz kljubovanja proti očetu. Mrzil sem očeta, mrzil cel svet.

Ne vem, kako je prišlo, da so me nekoč obsodili ljudje za norca. In res so me spravili ti ljudje za par mesecev v blaznico.

Fant, ali veruješ v coprnice? Zakaj si se nasmehnil? Neverni Tomaž! Verjemi mi, fant, coprnice so. Na lastne oči sem jih videl... Nosile so me že te coprnaste babe...

Poletna noč je bila. Nisem mogel spati... Kar završi nekaj zunaj... že sem letel po zraku nad Nanosom v družbi coprnic... dobro sem jih spoznal... zjutraj sem se znašel na lestvi, ki je bila naslonjena na češpljo... Ljudje so me vsled tega proglasili norcem... odvedli so me v norišnico...

Od tedaj pa sem boljbolj sovražil ljudi, sploh cel svet...

Sovražil sem očeta in vse one, ki so bili ž njim v dotiki, bodisi v prijateljstvu, bodisi v kupčiji.

Zopet sem stopil nekoč pred očeta in mu izjavil: „Oče, dajte mi posestvo. Zadosti sem star, da ga bom vodil... In oženil se bom.“

„Kaj, ti oženil?!“ mi je odvrnil oče. „Katera te pa mara? Ne, posestva ne dobiš. Nekaj dote ti dam pa je.“

Kako mi je oče zagrenil življenje! Zakaj me ni ljubil, zakaj me je mrzil?

Imeli smo lepe vole. Debeli so bili in močni. Veliko veselje sem imel ž njimi. Edino vole, te lepe vole sem še ljubil. Kako sem jih negoval! Pokladal sem jim steljo, da so ležali kakor grof na pernicah; štrgljal in snažil sem jih, da so bili

beli kot sneg; in dajal sem jim rezanico, deteljo in najboljšo mrvo, da so bili debeli in da jih je mesar rad pogledal. A kako me je poparilo, ko jih je oče prodal kmetu Purmanu! Tedaj mi je prešlo veselje do dela. Šel sem k Purmanu, da bi dal vole nazaj. Pa ta se mi je zasmejal in rekel, da sem norec.

„Čakaj, Purman, videl boš, kakšen norec sem jaz!“ sem mu zagrozil in odšel . . .

Takrat se je rodila v moji glavi misel, kako bi se maščeval. Da, maščeval se bom, grozno maščeval. Ah, kako sladka je osveta.

Lep poletni večer je bil. Kozolci so bili polni sena. Vsa vas je spala, jaz pa sem se plazil za vasjo proti Purmanovemu kozolcu. Strašno mi je udarjalo srce in bilo me je strah. Že sem se hotel obrniti in iti nazaj v posteljo . . . toda, za kar sem se odločil, bom storil . . . Užgal sem gobo ob kresilni kamen in jo vrgel pod kozolec, kjer je bil kup sena . . . Potem sem pa blazno zdirjal po drugem koncu vasi domov . . . Nisem se obrnil, bulil sem z očmi naprej in čakal, kdaj se posveti . . . Doma sem se zaril oblečen v posteljo . . . Oče in mati sta spala.

Vzdignil sem se izpod odeje ter pogledal skozi okno, kdaj se posveti . . . Toda ni bilo nič . . .

„Gori, gori!“ je naenkrat zakriknilo na vasi. Plat zvona je otožno zapel.

Skočil sem s postelje in hitel na kraj ognja. Ljudje so obupno kričali in prinašali vode . . . Pogorel je Purmanov kozolec do tal . . . Ljudje so delali in gasili, da so omejili ogenj in da se ni razgrnil čez sosednja poslopja . . . Jaz sem gledal ta prizor in mrzlica me je tresla.

„Kdo je neki zažgal?“ so ugibali vaščani.

„Sam hudobec je dotični.“

Hotel sem takrat zakričati in se izdati:

„Glejte, ljudje, jaz, norec, sem tisti hudobec, ki je zapalil — iz maščevanja.“

Pa niti govoriti nisem mogel.

Minilo je . . . Nihče ni vedel, da sem požigalec jaz . . .

Toda ko sem tupatam slišal koga, ki je sumil mene vsled tistih grozečih besed: „Čakaj, Purman, videl boš, kakšen norec sem jaz!“ sem jo zopet odkuril v Ameriko. Nisem dolgo ostal tam. Šel sem na Nemško, odkoder se vračam berač.

Od takrat nisem bil doma. Ni mi znano, kaj je z našim posestvom, kdaj so mi umrli starši; ne vem, kako je s sestrami.

Vest me peče in muči . . . Ah, hudo je človeku, če nima čiste duše. Vsakemu zločinu sledi kazen. Tudi jaz sem jo zaslužil; prestal sem jo na Nemškem. Toda čutim, da še ni popolnoma čista moja duša.“

*

Berač je prenočil pri nas; v hlevu mu je napravil hlapec ležišče. Drugi dan je odšel naprej s trebuhom za kruhom.

Motto: Pomladi.

Privabila slavce si v gaje, Za vse si vesela in krasna,
v gredice vsadila si rož. le zame nikdar več ne boš.

1. Tvoja glavica.

Samotna je tiha dolinica
in nanjo že lega mrak,
prilétel je nadnjo črni kôš
in spustil se vanjo lahak.

Samoten življenja je mojega dol,
in v mrak se zavija temán,
samo črnolasa se glavica
v moj težki spušča san.

In božam, poljubljam tvoj črni kras,
pritiska mi k prsim ga strast.
Le ti in še ti le v ognjenih željáh
na svetu vsem moja si last.

2. Moje misli.

Misli neutolažljive
tja do travnika, do njive,
do gozdiča, do vodice
kakor divje golobice
plašne spó.
Golobice ve sanjave,
kaj letite mi v daljave?
Kaj oko,
kaj pogled vam vsepovsodi
išče, nepokojno blodi?
Ni je, — našle je ne boste
sredi zeleneče hoste,
ne ob studeni vodici,
ne na ljubljeni stezici
sredi travnika.
Daleč, daleč v vrtni uti
misli name, zame čuti
zlata ljubica.

3. Klavir.

H klavirju deva sela je,
v pomladni dan zapela je,
zapela je, kako pojó
škrjančki tamkaj za goró.

In kakor oproščen jetnik
iz prs po sreči planil krik
nazaj mi je v prelestni čas,
ko pel sem pesem tudi jaz.

Tako se dvigne silovit
upor, ki dolgo bil je skrit,
v nevredno suženjstvo vkovan
v svobode, sreče hoče dan! —

Veselo je klavir zvenel,
a krik srca je onemel.
Uporen le je in teman
pogled strmél v pomladni dan.

4. Brez sreče.

V sapi pomladni Pridi, šepéči,
drevje šumi draga, nocoj
v misli breznadni sladko o sreči,
duša drhti. rajski z menoj!

Sanjajo lesi, Ni te, — šumijo
drami jih piš. listi samo!
Ljubljenka, kje si, Tebe v samijo
da me vzbudiš? mojo ne bo.

Misli mi same
vdiha večer:
„Sreče ni zame,
zate nikjer!“

5. Če moja si!

Če nisi pozabila me,
če moja si še kaj,
pa drobno pošlji pisemce
in ž njim tolažbe slaj!

In deni cvet spominčice,
utrzan zame, vanj,
in v pisemce ljubezenskih
presladkih dahni sanj!

Da zopet pomladanskih dni
zasanjam slaj in čar,
da zabim, da jih več ne bo
nikoli in nikdar!

6. In vendar!

In vendar, čeprav radi tebe
srce mi se vije v boleht,
brez misli na tebe ne živel
ni hipec v pomladnih bi dneh.

Ugasnilo svetlo bi solnce,
da tvoj mi pogled ne žari,
venele bi rože, ko znal bi,
da tvoje srce se hladi.

Kot pesem mrtvaška bi zadnji
slavulja akord izvenél,
utrgalo bi se mi v srcu,
na veke bi jaz onemél.

Tako pa mi polja cvetéjo
in poje lesovja mi hlad,
in tvoja ljubezen je moja
cvetoča, pojoča pomlad!

LOTERIJA.

Dolg, suh fant postava s cigareto v roki po vasi in pričakuje tovarišev. Štefan Gabrovski je še mlad fant, pa je vendar že videl precej sveta; zdaj drvari po Bosni, drugič žge v Slavoniji opeko in v Ameriki je tudi že bil — kadar je pa doma, ga je povsod dosti. Njegov oče je bahat, bogat kmet, ki tiči najraje doma in misli, da zavzema njegova fara pol sveta, po materi je pa podedoval svoj nemirni, šaljivi značaj.

Kadar izvalijo fantje prav debelo, je Štefan gotovo med njimi.

Danes je strašno nestrpen in se venomer ozira na vse strani; a, glej ga! kovač že prihaja; orjaški fant je, ki stopa trdo, da se drobijo kameni pod njim. In z druge strani prihaja Jože, ki tudi ne zamudi nobene prilike.

Ko je Štefan zagledal svoja dobra prijatelja, se je z globokim glasom nasmejal ter jima zašepetnil na uho: „Fanta, jaz sem izmuznil očetu ključ od kleti. Hajdimo!“

Izginili so brez sledu in molče hiteli na bližnji grič; v dobri uri so se temeljito nabrali in glasno popevajoč zapustili zidanico. Bila je tiha, jasna noč in daleč naokrog se je razlegala veseljaška pesem. Vsi trije so bili tako židane volje, da jim dekleta še na misel niso prišla; nabrali so suhjadi in brinja ter nalomili vej, da bi zadostovalo za tri krese. Mogočno je zaplapolal ogenj, gost dim se je valil proti nebu in iz njega se je sipalo nebroj živih isker.

Kovač in Štefan sta se izgubila v njive, Štefan polahko nalaga. Po travi se lovijo čudne sence, Štefanov ostro rezani obraz žari od ognja. Njegova druga se vrneti s polnimi žepi in polnimi klobuki krompirja.

„Glej, tako švigajo iskre, kakor da bi letele coprnice iz ognja,“ pravi Jože.

Komaj mu je ušla beseda „coprnica“, že začno vsi trije pripovedovati čudne zgodbe o njih. Pokojni mežnar je znal za vse take vražarije in je nekoč videl coprnice pri polnočnici; treba si je samo narediti stolček iz enoletne leskovke, in kdor sede nanj, jih vidi med povzdigovanjem: obrnjene so proti izhodu in kažejo oltarju hrbet. Mežnarju so takrat kar lasje zrastle, da je poskočil s stolčka in takoj ti je vse izginilo. Nekoč jih je srečal na cesti, ko se je vračal s poroke. Vedel je, da ni dobro bežati pred takovimi prikaznimi, in baš ko so ga hotele strgati, se je spomnil modre besede starih, izkušenih ljudi. Obrnil je suknjo ter jo narobe oblekel, da so coprnice izgubile vso moč nad njim ter mu nisoogle žalega storiti.

Denarja ne preskrbijo ljudem, če pa začrtaš na razpotju ris in iz kroga pokličeš vraga, ti začno leteti goreče brane in motike in plugi okrog glave; če se teh ne vstrašiš, se prikaže zlodej sam in ti izpolni sleherno željo.

„Fantje,“ se oglasi Jože, „ali ste že slišali, kako se lahko zadene v loteriji? Na kvaterni dan greš ponoči na pokopališče, in med tem ko bije enajst, deneš nepopisan listek na grob pokojnega znanca; še predno odbije ura, moraš biti pa spet zunaj in dokler bije polnoči, odneseš listek; na njem so napisane številke.“

To vražo sta oba že slišala in kovač pove zgodbo mutca, ki je na ta način poskusil svojo srečo. Šel je s prijateljem h grobovom, zdirjal pri prvem udarcu enajste ure skozi vhod, vrgel listek na grob in zbežal pravočasno venkaj. Prijatelju je hotel povedati, da je srečno opravil, no, ker ni znal razločno govoriti, je le nekaj kričal; njegov tovariš si pa misli, da ga strahovi že trgajo, pa se je vstrašil in zbežal. Mutec zdrči za njim, pa se ne vstavi prej nego v vasi; zdaj pa oba izgubita korajžo, da se nista več vrnila.

Grmada je med tem dogorela, kovač je s kolom drezal in brskal po žarjevki in nametal krompirja vanjo.

Jože in kovač nista bila posebno prepričana, da živijo tudi coprnice, nekaj bi pa znalo biti vendar res. Štefan edini ni čisto nič verjel, in ker je bil res vražji, ga prešine v tem trenutku zabavna misel. Nagloma vstane in zamahne z roko — mahal je, kakor da je smreka, ki se ji zibljejo v burji veje — in priporočil tovarišem, da naj poskusijo na ta način svojo srečo. Listek bo on sam djal na grob starega očeta, ki ga je imel zelo rad in ta jim gotovo naznani prave številke.

Brž je bilo vse dogovorjeno, pozno v noč so zapeli pesem ter odšli v vas.

Dva tedna pozneje so dočakali predpisan kvaterni dan ter se sestali o mraku pred cerkvo. Izbrali so si bili samotno cerkvico s pokopališčem na Štrmem bregu in precej zamišljeno stopali navkreber — samo Štefan je bil razposajen in je venomer zbijal šale. Imeli so dobro uro hodá do male podružnice in dospeli so tja malo pred jednajsto. Molče so zapušili cigareto, Štefan je držal v roki velik, lep kos belega papirja in v trenutku, ko je prvič udarila ura, smukne med grobove, položi listek na grob starega očeta ter zdirja ven. Kovaču in Jožetu se je glasno zasmeljal, zakaj stala sta z gorjačami in pipci v rokah ob vhodu, da za vsak slučaj lahko premlatita prikazen, ki se bi drznila, motiti jih.

Sledila je neizmerno dolga ura. Štefan je bil prepričan, da mora drzen poizkus na vsak način srečno končati, a ona dva sta dvomila. Štefan je vedel, da njegov ugled brezmejno zraste, ko izve fara, kako srčen je bil to noč. Govoril je o strahovih in povedal grozne stvari o duhovih in coprnicah, kako so včasih trgale in mučile neljubega jim človeka; Jožetu in kovaču so rastle lasje in klobuk se jima je dvigal . . .

Polnoči! Štefan poskoči, izgine skozi vhod in še predno sta se ona dva zmislila, zakaj je zbežal, je bil že z listom v roki pri njih.

Kovač je ves razburjen, išče šibice in stika po vseh žepih, a jih ne more najti; Jože jih ima, a v vetru ne more prižgati, kovač se vjezi, mu jih strga iz rok, pa mu v naglici padejo na tla. Štefan se glasno zakrohota in oba se vjezita nanj; noč je pretemna, da bi se videlo, je-li so na listku kakšne številke ali ne. Jože proklinja in tiplje po tleh, zdaj prižge bolj pazljivo — zlodja!

„Smo že dobri!“

Zavriskal je in objel oba. „Fantje, te bodo prave!“

Kakor burja jih je neslo nazaj v dolino, popevali so na vse grlo in kričali, da se je zbudilo vsaj pol vasi. Brž so bili prevrženi vsi žepi ter zloženi zadnji groši, in drugo jutro na vse zgodaj je neslo kovača naravnost v loterijo, ki je bila v mestu, dve uri pešpota daleč.

Bliskoma se je raznesla po vsej fari povest, kako so ti trije opolnoči hodili na pokopališče in postali so takoj junaki dneva. Kjer sta se šela dva človeka, je zaneslo pogovor na čudovito srčnost Štefana Gabrovskega in nekatere stare ženske so jih za božjo voljo prosile, da jim naj zaupajo srečonosne številke, a zaman. Širokoustno so razlagali vsako malenkost in zadnja stvarca ni bila pozabljena, kar se pa tiče števil, so molčali ko grobovi in nobena prošnja ni pomagala in nobeni oziri na botrinjstvo in zlahto.

Najboljše se je zdelo Štefanu, zakaj tako imenitne ni bil ugnal še nikdar ne. Da je vrgel že popisan list na grob, ni nihče slutil in zdaj je sklenil, da za konec svoja dva prijatelja še malo potegne.

Štiri dni po teh dogodkih se je vršilo žrebanje in fantje so se domenili, da pojde Štefan pogledat v mesto, koliko so zadeli. Fant se je držal nad vse resno, jo mahnil po cesarski cesti, ni pa prehodil še pol pota do mesta, ko jo zavije k stricu, ki je imel tamkaj posestvo. Celo popoldne je ostal pri njem in zvečer se je vrnil domov. Številki niti gledat ni šel, ker je natanko vedel, da ne bo nič.

Prišedši v vas, nalaže svoja dva tovariša, da so zadeli sto-dvajset kron in da se jim izplača ta denar čez dva dni, ker ga danes ni bilo dovolj pri roki. To izmišljotino sta mu oba verjela in dva dni pozneje gresta kovač in Jože praznično oblečena v mesto, da dvigneta denar. Štefan je začel zdaj razmišljati, kaj se bo zgodilo, čim se prazna povrneti in se je pripravil na strahovit pretep. Obljubila sta, da prideta ob šestih nazaj, minila je pa sedma ura in minila je osma, a o njih ne duha ne sluha. Slednjič ga vendar premaga radovednost, še enkrat pogleda, če ni batina morda nalomljena ter odrine proti mestu.

Z vsakim korakom je njegova razburjenost rastla in nebrojnih gostiln na obeh straneh ceste še opazil ni, čeprav ni drugekrati izpustil niti ene. Šele fikoma pred mestom se je vstavil pred oštarijo, ker se mu je zdelo, da sliši v njej popevati kovača in

Jožeta. Sunkoma odpre vrata — bogme — tu sta oba pri polnem litru in čim ga zagledata, stopita že pri njem.

„Ti strela, kaj si nas pa nalagal, da dobimo stodvajset kron? ?“

Štefan stisne trdneje batino in hoče zamahniti, v tem trenutku mu pa porine kovač celo pest bankovcev pod nos . . .

Štefan je ostrmel in skoraj jecljaje je zinil eno samo besedico: „Koliko?“ in gledal pisane papirje.

„Osemsto!“ in oba sta ga objela.

Štefan je kakor trapast zijal v polno pest in šele čez par trenutkov se mu je vrnila pamet. Brž razloži prijateljema, da je on sam napisal številke na listek in vrgel že popisan papir na grob, pa oba le zmajujeta z glavami. Šele ko se tretjič pridruži pri živem Bogu, mu verjameta in vsi trije so zdaj prepričani, da ga je gotovo navdahnili stari oče, ko je pisal številke.

Posušivši liter so najeli voz ter se vriskajoč odpeljali proti domu.

IVAN STUKELJ:

STARI ŠTEPANEK.

Skoso, motiko ali z drugim poljskim orodjem na rami ti stopa ta mož prek polja na delo. Močno je suh; obrita polt na obrazu se mu bronasto gladko sveti, kakor bi tu ne bilo nikakih mišic, temveč da je spojena s kostmi. Po obradju mu proti koncu tedna prisilijo na dan redke sive ruse. Ob nedeljah pa si jih obrije. Sicer mu je obraz upadel, a eno lice mu je vedno napeto; mož žveči tobak z vso strastjo. Neka mrkost mu seva izpod čela, in neznanec bi ga ne ogovoril rad, toda njegova beseda ni osorna, ampak prijazna. Sploh pa nima navade, da bi mnogo govoril.

Stasa je srednje visokega, a od starosti že nekoliko upognjenega, dosegel je že petinsedemdeseto leto. Stopa s trdimi, umerjenimi koraki; okoli suhih, nekoliko nazvun usločenih beder se mu opletajo temno barvane, a že silno ogoljene hlače. Ob toplih dnevih ima privihane rokave, in tedaj se mu vidijo kite in žile po rjavih, od solnca ožganih laktih. Vse mišice na njih so kakor zavenel les, ki kaže neukončljivo žilavost.

Vse življenje je trdo delal in z delom neče prenehati niti v visoki starosti. Ima četvero sinov in eno hčer. Sinovi mu niso dobro storili. Štedljivosti se niso navzeli od njega. Zapravljali so mu, kar se je dalo, ko so dospeli do fantovskih let. Stari se je jezil in robantil radi njih zapravljenosti. Slednjič so se razšli po svetu kot delavci v tovarnah in rudokopih.

„Svet jih bo izplačal. Kaj vraga iščejo moji sinovi po svetu, ko pa je doma dosti dela in tudi dosti jela. Poznam ga, ta tuji svet!“

Dolga vojaška leta so Štepaneka zanašala v razne kraje. Nad pet let je nosil vojaško puško na rami ter se vdeležil tudi vojne na Laškem leta 1866.

„Vsi, prav vsi bodo še enkrat radi prišli domu, bogve, če ne bedni in revni. Naj bo v božjem imenu, saj me radi tega ne bo bolela glava v grobu.“

Zemljišče je izročil hčeri Mini, ki se je omožila z možem, čisto po njegovem okusu. Bil je marljiv in skop. Iplačal je dedščino svojim svakom ter se s tem zadolžil. Te dolgove je hotel hitro s podvojeno marljivostjo izbrisati z zemljišča. Po dvanajstletnem zakonu je nagloma umrl. Neko jesen se je prehladil ob deževnem vremenu ter dobil pljučnico. Težko je umiral, ko ni mogel ženi in otrokom zapustiti nezadolženega grunta.

Po njegovi smrti ni bilo za vdovo Mino pravega ženina. Tisti, ki so imeli kaj pod palcem, so se zbal dolgov in otrok, kojih je bilo petero, za ženina pa, ki ni imel dosti imetja, nista marala ne oče in ne vdova.

Tako se je Mina po moževi smrti dalje trudila z gospodinjstvom. Pri tem ji je tudi nekoliko pomagala mati, zlasti pri malih otrokih. Gospodarstvo pa je vzel v roke oče sam. Z resnim obrazom je hodil okoli domačije, po njivah in travnikih. Naporno delo ga je še bolj shujšalo.

Prvi je na nogah in spravlja druge domače pokoncu. Posebno mu je na skrbi najstarejši unuk Joško, ki je sedaj že dosegel petnajsto leto, da ga bo izučil, kako marljiv in vztrajen mora biti pri delu. Ne preteguje ga s težkim delom, a lenariti mu ne dopušča nikjer. Ima tudi še majhnega hlapca v službi. Vse drži na trdo napetih vajetih.

Kruha in pravice se mora dajati mladim ljudem, a na pašniku lenobe jih ne sme puščati.“ To je bilo njegovo pravilo in tega se je tudi zvesto držal.

Ko stopa Štepanek za plugom, uklanja glavo nekoliko v stran, upira oči v črtalo in lemež, koničasta brada pa mu drzno štrli naprej kakor ladjino krmilo, s katerim ima iti prek ovir in zaprek. Žilave roke mu varno in krepko vodijo plugove ročnike.

Dostikrat se šele ob avemariji vrača s polja domu noseč na rami poljsko orodje. Zamišljeno stopa, s počasnimi, umerjenimi koraki in brada mu uporno moli tja v svet.

„Malo preveč dela bo za vaša pleča,“ ga je ogovoril kdo mlajših sosedov. Oni pa se je ustavil. Potisnivši kepo tobaka za trenutek z desne na levo stran je čvrsto pljunil na tla ter rekel odvažno: „Hudimana, kaj čemo, ko pa ni drugače. Delaj, dokler moreš! Tako je božja volja in njej se ni ustavljati.“

Trezen ti je mož. Njegova varčnost meji skoro do skoposti. Vina si privošči samo ob velikih praznikih ali v kakih posebnih prilikah. Skromen je tudi v jedi. Seveda njegov stari želodec ne more več prav prenašati težkih jedi, zato mu je pšenični močnik, tako imenovana bela juha, najljubša poleg mlečnih jedi in mladega sočivja.

Radi obilnih skrbi in naporov dostikrat hči Mina tarna in jadikuje. Tedaj pa jo potolaži oče: „Kaj bi javkala, Mina! Saj ti delo ne daje časa za to.“

Takšen je Adam Štepanek v svojih delih in naporih. Nobeno krstno ime bi se ne moglo bolje prilegati njegovi naravi, nego ime: Adam t. j. zemljak. Njega telo in duša sta se spojila z delom na zemlji domače grude.

Ob nedeljah in praznikih, v zimskem času pa si privošči potrebnega počitka. Tudi pri tem je dosleden, ne da se motiti in ne pusti si ga krajšati.

Ko pa pomlad vzbudi kmečko delo, tedaj ga zopet vidiš, kako s poljskim orodjem koraka prek polja na delo. Zadovoljno mu hita pogled čez sočno zeleno ozimno žito, pa tudi prek rjavih težkih grud izorane njive. Suha brada pa mu uporno sili naprej kakor v kljubost vsem težavam.

Če bi zdajci prišla pred njega utelešena smrt, hoteč ga odvesti na oni svet, tedaj bi se razsrdil in oblastno bi jo zavrnil, da, zamahnil bi proti njej s poljskim orodjem, rekoč: „Hudimana, počakaj, ali ne vidiš, koliko imam še dela!“

Odvažno bi stopil mimo smrti k delu.

Zato ga vsak dan rad vidim, starega Štepaneka, ko po kraljevo dostojanstveno hodi na delo ali se vrača s polja. To polje je njegovo kraljestvo, za koje živi z dušo in telesom . . .

Mora v toplice.

„Zdravnik je napisal, da ti nič ne manjka. Torej letos ne boš šla v toplice?“

„Kaj ti je le v glavo padlo, k drugemu zdravniku bom šla.“

Tega ni kriv.

Sodnik: „Ali vas ni sram? Jaz sem tukaj že precej let sodnik, vi pa ste tukaj najmanj trikrat na leto.“

Potepuh: „Tega jaz nisem kriv, da vas ne povišajo v službi.“

Službovala sem več let v majhnem trgu ob Kolpi. Bila je to moja prva služba, zato mi ostane trajno v spominu. — Daleč je ta skriti trg od mojega rojstnega kraja. Dasi leži na Kranjskem, vendar se mi je zdelo, da sem prišla v drugi svet med popolnoma druge ljudi kot so pri nas. Mislila sem takrat, da se ne bom mogla nikoli privaditi njihovi govorici in običajem. Večkrat sem si dejala: „Tu gotovo ne ostanem več kot eno leto!“ Kdaj je minilo pet let, sama ne vem!

Pa ni čudno, da so potekali dnevi, tedni, meseci, da — leta, tako hitro, saj sem imela tu vse — prav vse, kar sem si želela. Bila sem res srečna! Marsikdo me je zavidal, morda celo sovražil radi te sreče. Če bi mi bil kdo takrat rekel, da — „odmenjeni so roži kratki dnovi,“ da se mi sreča le roga s svojim prijaznim obrazom, tedaj bi ga bila obsojala, rekla bi mu bila: „nevošljivec!“ Ko sem pa sama spoznala, da se je za tem bleščečim in mamečim zagrinjalom sreče skrivala nesreča in prevara mojega življenja, ko se mi je nekega dne grozno zlobno zagrohotala izza zastora — hinavka, so začeli postajati dnevi neznosni, želela sem izginiti prej ko slej iz tega kraja. To se je čez leto dan tudi zgodilo. Pustila sem službeno mesto, na katero me veže mnogo najrazličnejših spominov, prišla sem službovat domov, brez nad — brez upov.

„Vrieme lječi rane,“ pravijo. Da, pozabi se za čas gorje, trajno ozdraviti rano pa čas le ne more! Pa kam sem zašla! Kje je ostala Ančica? O njej hočem pisati!

Bil je krasen dan sredi meseca julija. Okoli pete ure popoldne sva se s koleginjo poslovili od prijaznih Belokranjcev, zasedli svoje konjičke ter zdirjali proti staremu belokranjskemu mestu. V pol uri sva se pripeljali do prijazne vasi, kjer je službovala nama zelo priljubljena koleginja s svojim možem, ki je izvrstni pevec in humorist, da malo tacih. Ustavili sva se, da se posloviva od njiu. Gostoljubna kolega pa naju nista pustila dalje. Povabila sta naju v senčnico na vrt. Ančica, njihova dekla, je med tem pripravila izborna večerjo. Da nismo bili tiho, se razume, kajti bili smo zbrani pravi pevci. Peli smo vse vprek. Vesele, žalostne, zaljubljene, zdravice, kar se je pač kateri domislil; dolgo smo peli v tiho julijsko noč. Ura je minula za uro in začudeno smo se spogledali, ko je v vaškem zvoniku, tik šole, odbila ura pol treh. S koleginjo sva silili spat, zlasti jaz, ker me je čakala pot kakih 90 km do železniške postaje. V prvem nadstropju sva dobili sobo. Noč je bila soparna, zato sva pustili okna odprta, le polkna sva zaprli. Nisem bila še zaspala, ko se začuje pod oknom na vrtu neki šum. Govorjenja nisem slišala.

„Slišiš?“ pravi Lea. „Da, kaj pa je to?“ vprašam.

„Ančica!“ se zopet začuje. Obmolknili sva, pridrževali sapo in napeto poslušali, kaj bo.

„Ančica, Ančka, ódpri!“ se zopet oglasi nekdo, prav pod oknom najine sobe; tako proseče so zvene le te besede, da bi

se bilo moralo omečiti njeno srce. Kratek molk odzdolaj. Splaziva se počasi in tiho iz postelje k oknu. Radovedni, kdo je ta nočni tiček, z največjo previdnostjo nekoliko odpahneva polkna.

„Že vidim, dva sta!“ šepnem koleginji.

„Ančica!“ se zopet oglasi eden. Odgovora ni bilo. Polahko odmakneva še drugo polovico polkna. Sedaj sva obe lahko opazovali ta dva ponočnjaka.

„Prižgi šibico!“ veli prvi. Užge, posveti v okno, gleda, gleda, šibica ugasne.

Prižge drugič, posveti zopet v okno in pravi: „Ovde je špajza.“

„Hodi sim!“ ga potegne k drugemu oknu.

„Posveti!“ mu ukaže prvi.

Zopet prižge drugi.

„Dali kaj vidiš?“

„Ne!“

„Ančka, Ančica, Ančica, dušica moja, odpri!“ Vse tiho.

„Odpri Ančica, čuješ!“ Zopet nič!

„Bo li odprla?“ sva si mislili.

Tudi ona dva sta napeto poslušala, se bo li kaj zganilo v sobi, kjer je spala Ančica. Utihnila sta, naslonila uho na okno, ter poslušala.

„Nič!“

„Pokliči še enkrat!“ Pokliče, tako proseče, tako milo in boleče — ali Ančica je bila tiho, Ančica ni odprla.

Vse naju je bolelo od pritajenega smeha. Koleginja me sune, jaz pa se zasmejem na glas in hudomušno zašepčem: „Ančica!“

Prepričani sva bili, da bosta fantiča osramočena pobegnila iz vrta ter se zgubila v tiho noč. Pa glej! Predrzneža res nekoliko osupneta, prepričana, da ju je nekdo opazoval pri stikanju pod okni, ali, na najino začudenje obstojita, se zasmejata gori v okno. Potem počasi odkorakata proti lipi, stoječi blizu hiše, takoj pa kreneta nazaj k šoli in eden zakliče: „Kdo je tam? Kaj bi rade?“

„Prinesi lojtro!“ pravi drugi.

Videli sva, kako sta urno poskakala čez plot na sosedov vrt, da pa imata namen lestvo res prinesiti, tega nisva verjeli.

„Počakajva pri oknu, bova videli, kaj bo!“ pravim Lei.

Že sta lezla čez ograjo z lestvo naravnost proti najinemu oknu. Kot bi naenkrat nastala zima v sobi, me je začelo tresti po vsem životu.

„Zapri okno! Pojdiva klicat gospoda nadučitelja!“ Tekali sva po sobi precej vznemirjeni.

Pod oknom šum in neki ropot, lestva je bila pristavljena pod najinim oknom. Odprej vrata, da bi stekla klicat domače, ko zazvoni „Ave Marija“. Šum utihne. Pogledam skozi okno, nikjer žive duše. Ustrašila sta se najbrže cerkovnika in pobegnila.

Ko sva bili ob petih zjutraj pripravljeni za odhod, sva pred slovesom pohvalili pridno in pošteno Ančico.

MATERINE ŽELJE.

Počasi je stopal stari vaški pismonoša po ozki stezi proti samotni koči, ki je stala na malem griču zunaj vasi. Dolgotrajna hoja mu je že utrudila od starosti onemogle noge in zato je že premišljal, ali naj gre navzgor, ali pa naj kar spodaj zakliče, da ima pismo. Ni mu bilo treba dolgo premišljevati, kaj naj stori, ker ga je zagledala Merkunova mati, lastnica tiste kočice, in mu stekla nasproti hitreje, kakor bi mislil kdo, ki bi gledal na precejšno število njenih let.

„Ali je pismo zame?“ je klicala že oddaleč. Pismonoša je le prikimal in dvignil drobno pisemce visoko v zrak.

„Vendar enkrat! Dolgo sem čakala zastonj,“ je govorila v eni sapi, ko je dospela do njega. Z ognjevitostjo naglico je vzela pisemce v roke in pogledala v naslov.

„Vendar od Ivana! Dolgo že ni pisal.“ Obrnila se je proti domu in že na potu pretrgala ovitek. V pismu je bilo le par drobno pisanih vrstic. Pisal je sin Ivan, da bo tistega večera prišel domov in ostal tu par dni. Začudila se je, da bo prišel domov sedaj, ko navadno ni bilo počitnic; a to hipno začudenje se je popolnoma potopilo v neizmernem veselju, da bo sploh prišel domov, ker ga je tako silno želela videti prvič — v duhovski obleki. V jeseni je namreč odšel v semenišče, in od tedaj ga še ni videla, ker tudi o božiču ni prišel domov, le pisal ji je tedaj, da ne ve, če bo mogel vztrajati v semenišču. A ona mu je pisala v odgovor tako ganljivo in proseče pismo, da je bila prepričana, da bi moralo omečiti tudi kamenito srce. Njeno zmago nad sinom ji je potrjevalo tudi to, da Ivana ni bilo domov in tudi ni več pisal, da ne bo ostal. Zato se je mati tako veselila njegovega prihoda.

„Jej, jej! Vendar sem dočakala, da ga bom videla, kakoršnega sem si najbolj želela, še ko sem ga pestovala v naročju.“

Veselja pijana se je vsedla na klopico pred hišo in zopet ter zopet brala kratko pismo.

„Zakaj neki piše tako na kratko?“

To vprašanje ji je sililo nehote v misli, a ljubeče srce je takoj našlo dovolj izgovorov.

„Hm, šole so hude in ni časa za dolgo pisanje; toda, da bi le pisal, ob kateri uri se vrne, da bi mogla kaj pripraviti, s čemur bi mu postregla.“

Še le ko je minul prvi naval veselja, se je spomnila, da mora res kaj pripraviti, da bo mogla sina dostojno sprejeti in mu primerno postreči. Ni vedela, kaj bi začela najprej in zbegana je dirjala semintja. Izpod strehe je izvlekla na solnce blazine, da bi se presušile in prezračile na svežem zraku, da ne bodo imele duha po plesnobi; iz kašče je prinesla črno okajeno svinjsko kračo ter jo več kot desetkrat umila v vodi in jo obrisala, da ne bi dišala po dimu. Nato pa se je začelo pometanje, pomivanje in brisanje, kar je trajalo skoro do večera.

Ko pa je bilo vse dostojno pripravljeno, kolikor se je sploh dalo pripraviti, se je s ponosom ozrla okrog sebe, ker je bila prepričana, da mora tudi Ivanu ugajati. Ko pa je storila vse in se ni mogla več zamotiti z delom, ji ni dalo srce, da bi čakala doma. Zaklenila je kočo in odšla proti vasi sinu naproti. Vesela in lahka ji je bila ta pot, ker ji je bilo veselo in zadovoljno srce in zapela si je celo veselo pesmico, kakor osmnajstletno dekle...

„Kaj si pa danes tako vesela?“ jo je vprašala prva soseda, ko je prišla v vas.

„Kaj naj bi ne bila! Ivan bo prišel domov, prvič v duhovski obleki.“

„Tudi naša Minka je danes pisala, da bo jutri zjutraj prišla domov.“

A Merkunovo mater ni danes to nič zanimalo in hitela je naprej ter mislila:

„Kaj, če pride Minka domov! Nič dobrega in lepega ne pripovedujejo o njej, odkar je v mestu. Čeprav je „gosposka“ in ima dobro službo v trgovini, vendar pravijo, da ni dosti boljša kot navadna vlačuga, ker menda prebije cele večere skupaj z moškimi po gostilnah...“

Hitela je naprej, že je prehodila vas in dospela do malega gozdička onkraj vasi.

„Tu ga počakam, dokler ne pride. Presenetila ga bom, ker me ne bo nič pričakoval. Začudil se bo, ko bom nenadoma stopila predenj, a takoj me bo spoznal ter mi z veseljem stisnil roko...“

Čakala je že nekaj časa in vselej se je razveselila, kadar je začula od daleč korake. A Ivana ni bilo, le drvarji so se vračali iz gozda domov. Merkunova ni hotela, da bi jo opazili in zato se je skrila v grmovje kraj pota ter tam pričakovala sina.

Ko je tako čakala, je imela dovolj časa misliti o svojem Ivanu. Spomnila se je vsega trpljenja, ki ga je prestala radi njega; a tedaj se ji je zdelo to prestano trpljenje tako sladko, da se ga je veselila bolj, kakor bi se sijajne protoklosti brez trudov in težav. Kajti vse neprijetne spomine na minule težave ji je utopila ena sama misel na tisti najsrečnejši dan, ko ga bo videla pred altarjem...

Dolgo je čakala, ko je začula od daleč glasno govorjenje in prešeren smeh. Iztegnila je glavo iz grmovja in pogledala po po poti. Prihajala sta možki in ženska.

Vsled mraku jih ni mogla spoznati. Držala sta se za roke in se naslanjala drug na drugega.

„Kako je pokvarjen današnji svet... Dobro, da je moj Ivan na varnem, da ga svet ne more preslepiti...“

Ona dva sta prihajala vedno bliže, da so se že razločile posamezne besede. Govorila sta o lepi bodočnosti in o težavah, ki jih bosta morala preje premagati.

„Kaj bo neki rekla tvoja mati?“ je vprašala ženska s tankim in zbadajočim glasom, ko sta prišla skoro do mesta, kjer je bila skrita Merkunova.

„Kaj mi mari! Dovolj sem star, da vem, kaj delam. Če bo preveč sitna, bom pa še takoj nocoj odšel . . .“

„. . . in k nam prišel,“ je dostavila ženska in se nasmejala.

„Se pa tukaj ločiva, da ne bova prišla skupaj v vas, ker drugače bi imele ženske že navsezgodaj preveč govoriti.“

„Le; toda še nocoj kaj pridi k nam.“

„Bom, ko mine nevihta — ali pa še preje . . .“

„Za slovo — Ivan,“ je zašepetala ona in približala usta njegovemu obrazu.

Tedaj je pa zašumelo v grmovju in kakor preganjana zver je skočila Merkunova med veselo dvojico.

„Ivan! Moj Ivan!“ . . .

Obupno je kriknila in razlegalo se je po vsem gozdu. Opotekla se je, kakor bi hotela pasti v nezavest, a ko se je spomnila dekleta, ki je plaho stopilo v stran, je zadobila novih moči, planila k njej, podrla jo na tla in z roko praskala obraz.

„Ti si kriva — Minka! Bodi prokleta na veke in nesrečna vse življenje!“

Ko jo je spustila, je stopila k sinu, podala mu desnico, gledala nekaj časa v obraz in spregovorila s tihim, skoro šepetajočim glasom.

„Odpuščam . . . Bodi srečen na svetu . . .!“

Še enkrat je pogledala sinu v obraz, ki ni vedel, kaj se pravzaprav godi okoli njega in je nemo zrl pred se, nato pa je zajokala bridko in pretresujoče ter zbežala v gozd.

Ivan je ostal sam na mestu, ker je Minka prestrašena že odbežala v vas.

Dolgo je stal tam in slišal je iz gozda nekaj časa otožno klicanje: „Ivan! Moj Ivan!“

Kmalu pa je umolknil ves gozd, da ga je postalo groza. Kakor brez življenja je stal še nekaj časa, nato po odšel po poti nazaj in ni se več vrnil v domačo vas . . .

Mater pa so drvarji potegnili drugi dan iz potoka sredi gozda, kjer je našla edino uteho za prevaro — smrt . . .

ZMAGO K.:

SELITEV.

Staro stanovanje mi je začelo presedati. Marsikaj se mi ni zdelo prav in polagoma je dozorela v meni misel, da bi bilo dobro menjati. Dobil sem novo stanovanje, po primeri ceni, to je glavno, in nič drugega ni manjkalo kot da odpovem.

Oh, in to je bilo tako težko. Kako dobiti najprimerjšo priliko, kako stopiti pred sitno gospodinjo, edino bitje na svetu, ki se ga bojim, kako reči: grem! Jaz, ki ljubim mir in tihoto bolj ko vse!

Najrajše bi obupal in pustil. Pa, novo stanovanje! Tako lepo na prostoru; mala hišica, prijazna sobica; vrtič, kjer se bom sprehajal, in cvetlice so v njem, in jaz jih tako ljubim!

In tako blizu sprehajališči, kjer upam preležati še toliko poletnih uric! In morda kakšna prijetna tovarišinja; e, gotovo: in da ne bi šel!

„Grem!“

In sedaj pred gospodinjo!

Nekaj dni sem hodil po mestu, pogled v tla, roke na hrbtu. Iskal sem in iskal rešilne misli. Še vsakokrat sem jo našel, vedno sem znal dobro delati načrte, pa da bi me zapustila vsaka misel zdaj, v tako težavnem položaju! Moram jo dobiti! Lep vzrok, lepo priliko, moram! Dobil sem jo.

„Grem v gostilno, pridem pozno domov, gospodinja mi zjutraj oponese, odvrnem, ona ravno tako, nastane prepir, ujemim se in — no, potem sem dobil.“

Drugi večer smo šli v gostilno. Bilo nas je precej, imeli smo denarja — bilo je ravno po velikonočnih počitnicah — zato je postala zabava zelo živahna in glasna. Ure so tekle še dokaj naglo, še bolj pa vino v naša grla; začelo je kričanje in rjovenje — prej smo peli — plesanje in predno sem pogledal skozi okno, če je lepa noč, je bila tri ura. Pili smo še odhodnico, zapeli v slovo in odšli ob štirih.

Jutri pa prepir in novo stanovanje.

„Oj, fantje,“ se je oglasil nekdo, „saj nismo ne miši ne tatovi, da bi lezli tako hitro. Zapojmo!“

„Saj res. Dajmo!“

„Nas dobi redar, pa imamo.“

„E, kaj! Saj te ne čaka za prvim oglom.“

„Dajmo!“

„Je po travi slanica pala . . .“

„Dobro, tisto!“

Zapeli so in jaz sem jim pomagal po svojih — nezmožnostih. Stopali smo po sredi ceste v taktu in koraku; bilo je precej blatno, pa za to se nismo zmenili. Ko smo pesem odpeli, smo začeli drugo in naprej, dokler nismo prišli do stanovanja nekega znanca.

„Podoknico!“

„Podoknico!“

Blagor mu, ki se spočije — v mehki postelji zaspi, — lepša luna —

„V imenu postave vas aretiram.“

„Kaj!“

„Koga! Mene!“

„Pojdite z mano!“

Stal sem trd od začudenja, pa tudi vsled straha. Da ga je vrag prinesel ravno zdaj! In ravno mene! Ali sem res jaz najbolj kričal, hočem reči: pel? Drugi, stari grešniki, kdo naj sešteje, kolikokrat so že divjali po mestu; mene, novinca, nesrečnika, mene zgrabijo! Pa samo mene! In drugi se mi lahko smeji! K sreči ne vedo, kdo da je prijet. Naj zve šola, kaj bo! Da sem se moral zmisлити na to novo stanovanje! Saj je staro dobro, kaj

mi je slabega! Kaj mi manjka! Sem lačen? Mi ne pospravi? Me podi strani? Ne in ne! Posebno dobro ne bo na novem stanovanju, če sem tako slabo začel. Tudi, če znorim, se ne selim več.

„No, kaj čakate!“

„Samo mene! Drugi so ravno tako krivi: vse ali nobenega.“

„E, ste zvit! Pa se ne menimo tako. Idite!“

„Ne, ne grem, pa je konec. Pustite me!“

„Ne sanjajte! Kar pustil da bi vas! Ha — ha!“

„Z vami pa tudi ne grem.“

„O, še kako rad.“

Rad nisem šel; šel sem pa vendar. Prijel me je za rokav in toliko spoštovanja sem imel pred postavnim možem, da se mu nisem trgal iz rok. Prišla sva na urad, kjer je vzbudil redar no dolgem dreganju dotičnega gospoda — kako se naslavlja, ne vem; s takimi ljudmi nočem imeti opravka — ga vzbudil in me zinagoslavno pokazal.

„Študent je.“

„Študent, seveda. Pije, v šoli pa . . .“

„Mi gre dobro.“

„Le tiho! Tisto bomo videli. Vaše ime?“

„Kaj bi radi z njim?“ Malo neumno sem res vprašal, pa še bolj neumno se mi je zdelo povedati ime.

„I, kaj. V zlate bukve ga bomo dali.“

„O, potem pa že povem. Štefan Podgornik, trgovski“ — uslužbenec; prav za prav iščem šele službe. Stanujem od danes v Ozki ulici, na osmi številki, prvo nadstropje: sem se pripravil v mislih. Če si res Štefan Podgornik na svetu, naj mi oprost!

„Š-te-fa-n Po-d-go-r-ni-k,“ je ponavljal redar in pisal z okornimi črkami v „zlato“ knjigo. E, ste se norčevali iz mene. No, „zlata“ knjiga in „moje“ ime.

„Trgovski —“

„Že dobro; že dobimo, ne bojte se. Jutri ob treh pridite sem, da se pogovorimo!“

„Ne vem, če bom imel čas.“

„E —“

Čemu besede, sem hitro pomislil.

„No, pa tudi ob treh. Čas se dobi na kakšen način. Pri redarstvu vem, da mora biti točnost. Ob treh, kaj ne?“

„Ob treh.“

„In zdaj? Smem iti?“

„Zaslužili ste kaj drugega. Pa naj bo.“

„Z bogom! Klanjam se. Moj poklon. Hvala lepa!“

S koliko slastjo sem srknil vase jutranji zrak! Iz zapora, iz ječe — kaj je redarstveni urad drugega — in zdaj sem prost. Nekaj dni se bom skrival pred redarjem, pa bo dobro.

Bližal sem se stanovanju. Misel na novo mi je izginila iz glave; saj sem se skoraj zaklel, da ne mislim več nanj, zato pa me je skrbelo, kaj poreče gospodinja. Da sem do zdaj pil? S tem bi jo lepo potolažil! Kaj bi mislil! — Ob desetih smo šli iz go-

stilne, nekaj malega smo peli, dobil nas je redar, zaprti do jutra. — To bo držalo.

Ob šestih sem prišel domov. Gospodinja je bila na nogah; ubožica ni spala vso noč, ker jo je skrbelo, kje da sem, zlasti pa, ker so bila vrata nezaklenjena. Ponižno sem jih odprl ter se skušal zmuzniti mimo nje.

„No, kje ste bil?“

„Oh, tako nesrečo sem imel.“

„Kakšno nesrečo! Seveda, če se pride . . .“

„Ob desetih sem šel domov.“

„Pa ste zaspal med potjo.“

„Nekaj malega smo peli. Pa je prišel redar in nas prijel in . . .“ Pogledal sem jo prestrašeno. Njeni pošteni dijaki, njena poštena hiša, pa kaj takega. Pogrelo jo bo.

„Zaprl so vas!?“

Stresel sem se. Nato pa je blisnila v mojih možganih krasna misel in topel poletni vetrič je zapihal skozi moje srce. Izdahnil, oddahnil sem se.

„Zaprl.“

Kakor otrok, ki zakriči, ko mu pade skledica na tla, pa se ne ubije: Cela, sem odgovoril. Komaj sem zadrževal svoje veselje.

„Veste, moje stanovanje je pošteno in jaz hočem dijakov, ki nimajo z gostilno in policijo ničesar opraviti. To sem vam rekla, ko ste prišli. Vi ste obljubili; držali ste lepo. Poiščite si drugo stanovanje!“

Tako sem se vendarle selil.

Tistega trgovskega uslužbenca so pa tudi zastoj čakali na policiji . . .

JOSIP PREMK:

ČUDAK.

Takoj, ko se je pojavil med vrati, je zanetil občo pozornost. Vedeli smo, da pride. Izmed novincev se je zakasnil samo on. Tako je stal med vrati, živa zavzetost in postal v hipu tarča nešteti šal. Sicer pa je bil resnično smešen.

Izpod polovičnega cilindra so mu pahljali lasje preko ušes in do tilnika; tudi bril se ni, da mu je izginjal suhi, koščeni obraz v temno razmršeno brado. Tako je stal med vrati, dokler ga ni bušil došli korporal, da mu je odletel kovčeg na levo, baš pred njegovo posteljo, klobuk pa daleč nazaj na hodnik.

Rekrut. — Fant se je prestrašil, da so mu pričele trepetati ustnice in so mu oči plaho begale, kakor da iščejo in prosijo milosti in usmiljenja.

Ko sem videl ta pogled, se mi je zasmilil. Namignil sem mu, kajti vedel sem, da je postelja poleg moje, določena zanj, kakor so uredili že prejšnji dan, ko so prišli novinci. Prišel je z največjo plahostjo in skoro smešno — žalosten pogled je bil,

ki ga je daroval nad vzglavjem visečemu tornistru. Kmalu nato so ga odpeljali in ko se je vrnil, ga skoro nismo spoznali.

Obrít in ostrizen, da se mu je svetila glava, je izgledal v vojaški obleki, zaplateni na vseh koncih in krajih, da se ni moglo razločiti prvotno blago, kakor da namerava na kako maškarado. Sicer so oblekli tudi druge novince, da je bilo smešno pogledati ta zeleni zbor, ampak Ivan Ročnik je brez dvoma vlek el rekord.

Govoril ni z nikomur in je gledal vsakega le nezaupno in nekako tuje. Sreča, da nas je bilo v tisti sobi samo šest, trije starejši vojaki, med njimi korporal, dobra, tiha duša. Tudi ostala dva, že prej služeča vojaka, sta kmalu opustila vse tiste psovke, ki jih morajo preslišati novinci. In tako smo kmalu zaupali drug drugemu tudi kake večje tajne in skrivnosti. S tem se je vdomilo med nami prijateljsko življenje, katerega pa se Ivan Ročnik ni vdeleževal. Navadno je sedel koncem postelje, pušil cigareto za cigareto in gledal skozi okno s hrepenečimi očmi. Vojašnica je bila namreč precej visoko v hribu, kajti poslopje je bila ogromna stara graščina in tako so se potikali vojaki po večjih in manjših sobah in beznicah. Dolina je bila precej široko razmaknjena, šumeča reka je hitela preko skal in umirila svoje valove šele v bližini trga, ki pa se je videl iz vojašnice le na pol. Na nasprotni strani pa so kipele proti nebu strme zelene gore in meni se je zdelo, da uhaja Ročnikov pogled večkrat na tiste zelene vrhove. — — — — —

Tudi tisto nedeljo, ko so odšli vsi štirji tovarši na sprehod in sva ostala sama, se je naslonil na okno in zagledal tja v gore.

Nekaj časa sem stal za njegovim hrbtom, potem pa sem ga potrepal po rami in dejal:

„Prijatelj Ivan, zdi se mi, da ti uhaja meja.“

Ukrenil se je in me pogledal debelo.

„Kakšna meja?“ — Čez hip pa je dodal:

„Aha, te že razumem, misliš, da nameravam pobegniti.“

„Ne ravno, ampak če bi bila priložnost.“

„No, no,“ me je prekinil, „izmed vseh sem te imel za najpametnejšega, sedaj pa mi tukaj govoriš o stvari, ki mi ne pride nikoli na misel.“

Njegov glas je postal nekako čudno globok in resen. Tudi v obrazu so se pojavile poteze, ki niso bile tope, kakor tisti prvi dan, ko je stal med vrati.

Nekaj časa je hodil gori in doli, potem pa je legel na posteljo, kakor jaz in dejal s skoro plahim glasom:

„Če se ti ljubi, ti povem povest — ali kako bi že imenoval to stvar, — ki jo jaz ne razumem in me tako muči.“

Vidiš, pred 3 leti sem jaz še študiral gimnazijo, da postanem kaj več nego navaden težak. To sem želel sam in želela je z menoj tudi mati, edino mati. Sestra in oče se nista brigala zame. Stanovali smo visoko v tretjem nadstropju. Ozke stopnjice so vodile v naše stanovanje in jaz sem moral skoro na vsaki

počivati. Bil sem bolan; nekateri so mi pripisovali jetiko. Na-
posled sem resnično legel. Zame se ni brigal nikdo drugi, kakor
mati. Oče je prišel k moji postelji le zvečer, se zavalil z vsem
telesom preko mene in puhal svoj po žganju smrdeči dih v moja
ranjena prsa, da sem ga vedno odrinil. Ne vem, ali me je tolažil,
ali je mrmral le v pijanosti blodeče blodnje.

Tako je bilo na večer.

Črez dan je ropotal venomer šivalni stroj, da mi je bučalo
po ušesih, že tudi, če je stroj počival. Sestra je šivala in kar
je prislužila, je šlo po grlu. Mati jo je sicer prosila, naj ne po-
snema očeta, ampak vse zaman. Včasih je prejokala mati po
cele ure, a usmiljenja do nje ni imel ne oče, ne sestra.

Moja bolezen se je med tem nekoliko zboljšala. Mogel sem
že na noge, dasi z največjo težavo, ampak ob solnčnih dnevih
me je vendar vedno izvabilo. Baš tisti čas je popival oče kakor
za stavo. Nekoč prilomastita skupaj s sestro pijana. Ne spominjam
se več, kaj jej je ravno rekla mati, da je pričel razbijati oče kakor
blazen ter planil na postelj celo po materi. Jaz sem bil že v po-
stelji in sem planil proti njima, toda oče me je, šibkega kakor
sem bil, odbil nazaj proti peči. Naposled je pričela še sestra in
krik ter psovanje se je poglelo šele pozno v noč. Ko sem se
okrog 1 ure ponoči prebudil, sem začutil na svojem vzglavju
materino glavo. Revica si menda ni upala v posteljo in se je
naslonila k meni, ki bi ji bil rad podaril pernice in vso večno
pozabljenje. Prosil sem jo, naj leže, pa ni hotela, ampak samo
ihtela je venomer. V meni je trepetalo srce, da bi se maščeval.
Gorele so želje, da bi jo osrečil in po žilah mi je vrela kri tako
besno, da nisem vedel, ali se mi sanja ali vidim resnično ihtečo
mater zraven sebe.

Bile so sanje: Sem od okna se je zasvetilo nekako višnjevo-
zeleno, potem pa je oblila sobo čudovito svetla luč, skozi katero
se je nagnilo k meni božansko bitje. Ne vem, ali je bila vila, ali
je bila nadnaravna poslanka odkod drugod, toliko pa vem,
da se je nagnila k meni, me poljubila na ustnice in pokazala
z roko skozi okno. „Proč od tukaj, proč!“ samo to je izrekla in
v sobi je bila zopet tema.

Drugi dan sem se odpravil na pot. Mati mi je branila,
ampak ubraniti se ni dalo, kajti v srcu sem čutil neodoljivo
željo, da jo vidim zopet. Tja proti zahodu je pokazala. Tam
mora biti moja sreča. In tako sem odšel. Romal sem, kakor
roma mlad popotnik in tretji večer se je zgodilo zopet, da me
je obiskala. Zdela se mi je še lepša, kakor prvokrat in ko se je
sklonila k meni, je pokazala z roko navzgor proti graščinskemu
poslopju. Nato je zginila, kakor prvokrat.

Drugo jutro sem se napotil v graščino. Druge službe ni
bilo, vdinjal sem se za hlapca.

Tu sem mi je pokazala, sem si mislil in tukaj mora biti
sreča. Toda čez kakih 14 dni se je pojavila zopet in mi po-
kazala v čisto drugo stran.

Tako sem hodil za svojo srečo natanko in zvesto, pa sreče nisem našel. Zdaj me je menda pozabila, ampak ne verjamem. Prišla bode zopet nekoč v tihi noči in mi pokaže — kam.“

„Od tu nikamor menda,“ sem ga opomnil.

Ivan Ročnik me je pogledal debelo. Neko hipno začudenje je bilo v njegovem obrazu, potem se pa je ukrenil na drugo stran in zamrmral prepričevalno:

„Za srečo pa le še pojdemo, čisto gotovo.“

Tisto noč je spal precej nemirno. Premetaval se je od ene strani na drugo in udaril parkrat celo po meni. Proti jutru pa je pričel kričati naenkrat nekaj nerazumljivega, potem pa je planil iz postelje in odbežal bi bil bog ve kam, da ga nismo prijeli. Ko je zopet legel v posteljo, mi je pričel šepetaje pripovedovati, da je prišla zopet. Ampak to pot je bila njena obleka popolnoma žalna, črni trakovi so ji segali do tal. In ko ga je objela, je potočila dve veliki solzi.

Jokal je, ko mi je pripovedoval in jaz si nisem mogel tolmачiti tega čudnega človeka.

Naposled so pričeli sumničiti tudi drugi, da Ivan Ročnik nemara ni pri pravi pameti. Poslali so ga na opazovalnico v garnizijsko bolnico, kjer jim je skočil iz tretjega nadstropja in s tem temeljito pokazal, da so bili pravega mnenja.

Na izprehodu.

„Kako smešni so vendar ti današnji možje. Oni-le leta za menoj že od začetka sezone, a dozdej se mu še ni posrečilo, da me dohiti.“

Materina tolažba.

„Nič ne jokaj, Micika! To je seveda kruta usoda, da si tako zgodaj izgubila svojega moža, vendar pa je bolje, da je umrl prej. Dokler si še mlada, lahko se še drugič omožiš.“

Pospíšil Jaroslav, strok. učitelj, Vitkovic, p. Zdina, 13./VI. 13: V dokaz, kako je izvrstna Vaša moka, pošiljam Vam fotografijo našega malega Vydrovčana, 14 mesečnega Evženka, katerega od 3. mesca prikrumujemo z Vašo otroško moko. Tehta 13 kg, nikdar še ni bolehal in zobke je dobil brez bolečine. Zato, kdor hoče imeti zdrave, vesele in močne otroke, ki nimajo sreče, da bi jih dojila mati, naj hitro seže po tem izbornem in cenem domačem sredstvu, s katerim se tuji izdelki ne morejo primerjati.

Přidal Jožef, posestnik, Slaténice pri Olomucu, 25./VI. 13: Dovoljujem si Vam naznaniti, da je otroška moka močno dišala naši Marički. Dozdaj še ni bolehal in zato Vas bom vsakemu toplo priporočil.

Roubal Jožef, tov. delavec, Přivlaka, Poniklá, 30./VI. 13: Pošljite mi 2½ kg Vrše dobre otroške moke. Naša Miljuška se ž njo rada posladka. Moko kupujemo od g. Noska v Ponikli.

Rošická Ljudmila, soproga poštn. uradnika, Krupá, 16./VI. 13: Ravnam se po vzgledu drugih ter Vam pošiljam v album Vydrovčanov sliko našega Miloška, katerega od 6. tedna prikrumujemo z Vašo izvrstno otroško moko. Od rojstva je bolehal za črevesnim katarom, ki pa je takoj izginil, ko je začel uživati Vašo moko. Ko je bil fotografiran, je bil 7 mesecev star, tehtal 8½ kg, vsega se oprijemlje in kmalu bo shodil. Slika najbolje kaže, kako mu ugaja Vaša otroška moka.

Miloš Rošický.

Skramuský Vaclav, kmet, Kluky, p. Skalsko, 5./IV. 13: Blagovolite nam poslati še 2 kg Vaše otroške moke, ker se je prav dobro obnesla pri našem fantičku.

Svoboda Janez, tov. ekspeditör, Rozkoš, p. Strmilov. Pošljite takoj 3 kg Vaše izvrstne otroške moke. Izkušnja je nas prepričala o njeni kakovosti. Naša Zdenica noče drugo papati kakor Vašo izvrstno moko.

Šicha Franc., kmet, Přisečno, p. Kaplice, 8./IV. 13: Vaša otroška moka našima dvojčkoma neizmerno tekne.

Šír Karol, profesor, Kralj. Gradec, 17./VI. 13: V album Vaših Vydrovčanov pošiljam Vam sliko našega Dragotinčka. Krmimo ga samo z Vašo otroško moko, ki mu je takoj zadila. Zdaj je 5½ mesca star, jako živ in bister in še ni bolehal.

Škovrankova Neža, zidarjeva žena, Trojanovice, Frenštát p.R., 21./VI. 13: Usojam si Vam poslati sliko naše Boženke, ki se za svoje ljubo zdravje ima zahvaliti Vaši izvrstni otroški moki. Fotografirana je bila v enem letu svoje starosti. Vaše izvrstne izdelke vsakemu priporočim.

Evžen Pospíšil.

Sameš Jožef, izdelovatelj škatljic, Voděrady, Malá Skála, 20./VI. 13: Prosim, pošljite nam urno Vašo otroško moko, ker naša Vlastica noče drugo zavživati, Vaša pa ji gre neizmerno v slast.

Sameš Vaclav, akad. slikar, Fridštajn, M. Skála, 17./V. 13: Pošljite mi poštno obratno 3 kg otroške moke, katera se našemu Venovšku neizmerno dopade.

Dragotin Šír.

Boženka Škovranek.

Vrutice, 27./VI. 13: Kež se je otroška moka, katero smo naročili le na poskušnjo, tako dobro obnesla, zato zahtevam še dva zavojčka po $\frac{1}{2}$ kg.

Švecova Frančiška, kolarica, Budyně n. Ohří, 24./VI. 13: Prosim, da mi zopet pošljete 3 kg Vaše otroške moke, naša Marička noče namreč nič drugega papati.

Tchoř Jožef, kmet, Pěnčín, p. Přepeže, 15./VI. 13: Usojam si Vam poslati fotografijo našega Venovška, ki ga od nežnih nog hranimo z Vašo izvanredno dobro otroško moko. S početka je bil jako slaboten, a zdaj se veseli najboljšega zdravja. Vaš izdelek vsakemu priporočim.

Vindýš Jar., trgovec v Rovensku pod Troškami, 23./VI. 13: Pošiljam sličico našega Jarka „Vydrovčana“.

Zdaj je 16 mesecev star, od 6. tedna ga prikrmujemo z Vašo moko, ki mu jako hasne. Moko kupujem od g. Ivana Zicha pl. Rosenfelda, lekarnarja v Rovensku.

Vodehnal Karol, steklar, Kamenný Šenov, 24./VI. 13: Prosim, pošljite mi 5 kg. „Vydrovke“ in $\frac{1}{2}$ kg otroške moke, toda le kmalu, ker naša Marička ne more dolgo brez nje ostati.

Vrátný Jožef, knež. logar, Pětílipy, p. Dobříš, 17./VI. 13: Prosim Vas, da mi uljudno zopet pošljete 3 kg Vaše imenitne otroške moke. Pošljite jo poštno obratno, ker nam že nestaja in našemu Pepčku hudo tekne in koristi za njegovo zdravje.

Špaček Ivan, faktor, Časlav, 29./VI. 13: Našo Lidunko prikrmujemo samo z Vašo otroško moko in sicer že od 3. mescev. Fotografirana je v 9. mescu in dozdej nam še ni zbolela, kar je najboljši dokaz, da je Vaša otroška moka zdrava.

Štětina Jožef, Hvězdonice, p. Chocerady, 8./VII. 13: Izvolite mi poslati 3 kg Vaše imenitne otroške moke. Izprva smo si naročili samo 1 kg na poskušnjo, a našemu Bohušku se je takoj priljubila. Prej je vedno bolehal, toda, odkar zavživa Vašo otroško moko, je zdrav in čil.

Šulc V., učitelj, Krpy, p. Kropáčova

Lidunka Špaček.

Venovšek Tchoř.

Jarka Vindýš.

ZA GOSPODARJE IN GOSPODINJE

Še vedno je povsod navada, da predirajo deklicam ušesa zaradi — naušnic. To je pravzaprav jako barbarski običaj. Kakor se mi zgražamo nad nekterimi zamorskimi plemeni, ki si vtikajo v nos razne nakite, tako se bodo enkrat naši potomci nad nami čudili, da prepikujemo otrokom ušesa v isto svrhu. Prediranje ušes se vrši na tako nehigijeničen način, da je pravo čudo, da se ne zgodi več nesreč pri tej priliki, kakor se jih v resnici pripeti. Igle, s katerimi predirajo razne botre in kume deklicam ušesa, so navadno nečiste, predrto mesto nateče in se ognoji in večkrat se izcimijo iz tega dolgotrajne bolezni. Če misliš, da tvoja punčka brez uhanov res ne more biti srečna, je najboljša, da greš k zdravniku, pa ti on na čist in varen način naredi ta posel.

*

V Belgiji je perutninarstvo zelo razvito. Skoro však učitelj, župnik, rokodelec, trgovec, delavec, kmet na deželi se bavi s tem. Celo zdravniki, tvorničarji in bogati posestniki se pečajo z gojitvijo perutnine, ki jo potem pošiljajo v mesta in na Nemško. V Belgiji je več farmerjev, ki gojijo samo perutnino in pošiljajo v sezoni vsak dan po tisoč kapunov na tržišča!

*

Škorca privadiš na se, če se kolikor največ mogoče ž njim pečaš, mu dan na dan potrpežljivo ponavljaš ene in iste besede in poješ iste napeve. Kmalu se bo navadil izgovarjati to in ono, ampak če ga par dni zanemarjaš, bo zopet vse pozabil. Najboljše je, da ga pustiš, da se svobodno sprehaja po sobi in ga le včasih zapreš v kletko, ki pa mora biti zadosti velika. Hrani ga z lanenim semenom, mravljinčnimi jajci, z ribano žemljo, vse to posipavaj z nastrgano peso. Včasih malo skuhanega krompirja, malo mesa, prikuhe; le slanih in popranih jedil mu nikar ne dajaj. Podrezavanje jezika je popolnoma nepotrebno in naravnost barbarsko trpinčenje.

*

Svetlo hrastovo pohištvo, ki je že nekoliko zamazano, lahko bajcaš na bolj temno barvo, če ga namažeš s salmijakom. Poskusi to prej na mestu, ki se ne vidi in če je barva pretemna, pomešaj salmijak z vodo.

*

O dedičnosti jetike učenjaki še niso popolnoma na čistem. Nekteri trdijo, da jetika ni dedična in jo otroci od jetičnih staršev še le pozneje nalezejo v vsakdanjem občevanju ž njimi. Nekteri pa mislijo, da je jetika dedična posebno od očetove strani. V Hamburgu je imelo v neki veliki bolnišnici od 100 bolnikov 44 odstotkov možkih in 33% ženskih jetičnih staršev. Ljudstvo misli, da je podedovana jetika hujša, kakor nalezena, ampak to je vse eno.

Skorja je pri kruhu bolj zdrava, kakor sredina. Sredina je mehka, gobasta, mokra; trda skorja pa ima v sebi le malo vode in ker je dobro prepečena, so vse tvarine laglje prebavljive. Matera dajejo otrokom rajše sredino, ampak to ni prav. Otroci naj le skušajo svoje zobe na skorjah, dobro je to za njihov želodec, pa tudi za zobe, ki boljše rastejo od tega.

*

Neki japonski list priporoča svojim čitateljem sledeče navode, ako hočejo postati stari 100 let. Živi, kolikor mogoče, na prostem zraku. — Hodi kmalu spat in vstavaj zgodaj. — Spi najmanj šest in ne več, kakor 7½ ure in sicer v temni sobi s široko odprtimi okni. — Kavov in čaj pij le zmerno, alkohola in tobaka pa se odpovej popolnoma. — Jej malo mesa. — Vsak dan se kopaj v vroči vodi. — Vrzi svilene obleke v peč in nosi grobo tkanino. — Privošči si vsak teden en dan počitka in takrat tudi niti ne piši, niti ne čitaj. — Ogibaj se vsakega razburjenja in vseh prevelikih duševnih naporov; duševno delo bolj škodi, kakor telesno. — Če si ledičen se oženi, če si vdovec, si hitro poišči drugo ženo. — Ne stanuj v pretoplih sobah. — Skušaj nadomestiti organe, ki v starosti slabijo, srce, jetra, možgane, ledvice, na ta način, da zavživaš organe zdravih živali...“ Kdor tako živi, bo gotovo postal sto let star, pravijo Japonci.

*

Naši otroci so navadno vsi po deželi in po mestih veliki ljubitelji kislice. Zdrava je za želodec in tudi odrasli bi jo morali bolj čislati, kakor doslej. Na Francoskem jo gojijo po vrtih in sadijo kakor vsako drugo zelenjavo, tudi na Angleškem in Holandskem jo imajo radi. Kislica je vztrajna in celo leto smuče lahko gospodinja njeno perje za razne prikuhe in zose. Tudi po Nemškem so jo začeli prav pridno gojiti. Seje se spomladi ali pa v avgustu za drugo leto. Če jo poseješ v parnico in presadiš, boš imel še letos od nje koristi. Če jo seješ na prosto, morajo biti redovi po 25 cm oddaljeni eden od drugega, poznejše glej, da bo vsaka rastlina po 12 do 15 cm vsaksebi. Kakor hitro se hoče prikazati cvet, ga odščipni, da ne bo zastoj jemal moči rastlini. Za kuhanje nabiraj liste, dokler so še sočno zeleni in mladi. Iz kislice napraviš lahko krepko, zdravo juho, prikuho na ta način, kakor špinačo, posebno radi jo imajo moški kakor zos k mesu. Na Francoskem delajo iz nje salato z oljem in jesihom, ki ima prav imeniten okus, celo za zimo jo kisajo in spravljajo. Pri nas na Kranjskem je hrana tako enolična, da bi res ne škodilo, da gospodinje včasih kaj novega postavijo na mizo. Posebno prikuh in zosov poznamo malo in po naših vrtih raste večinoma le zelje, ohrov, grah, fižol in salata. V tem oziru bi se res morali še kaj naučiti od Francozov ali pa naših bratov Bolgarov, ki so izvrstni in sloviti vrtnarji.

VSEBINA: CVETKO GORJANČEV: Resignacia. — LOVRO KUCHAR: Iz našega življenja. — ZOFKA KVEDER: Maša in njen Pufika. — MILAN Z.: O starcu, ki je čakal pomladi. — IVAN PETELIN: Požigalec. — MIJO MLADENVIČ: Moja pomlad. — MILAN DOLINAR: Loterija. — IVAN STUKELJ: Štari Štepanek. — ELSAKA: Ančica. — FR. SVAK: Materine želje. — ZMAGO K.: Seitev. — JOSIP RREMK: Čudak.

Vydrovi šumeči bonboni.

„Sidro“.

Kdor si je kupil „Sidro“,
da jo žejen pije,
vesel bo slavil Vydro,
ki v naš blagor žije.

„Ambo“.

Oh, „Ambo“, v vročini letni
tvoja je pijača sladka
enaka loterijski terni,
ki jo hvalijo usta vsaka.

Ali tu naši stihl ne izražajo sladko resnico o šumečih bonbonih? Kako slastna in osvežujoča pijača, ako smo žejni! Po tej pijači ne opeša naše telo, kakor se to godi, kadar smo pili pivo ali vino. Pivo je seveda jako zapeljivo, ako smo žejni, toda, ako ga izpijete samo vrček, posledice vas iznenadijo. Pivo je vrag, ono nas zapeljuje k naši lastni nesreči. Po njem ste na potovanju trudni in slabo razpoloženi. Po dnevu ne pijte nikdar piva, rajši si napravite limonado iz Vydrovih šumečih bonbonov in bote občutili v sebi le okrepujočo svežost in židano voljo.

„S sidrom“ 50 kom. (à 4 vin.) v škatljici K 2—

„Ambo“ 50 kom. (à 4 vin.) ali 40 kom. (à 5 vin.) . . . „ 2—

Posiljite na moj račun: (Blagoville še podčrtati naročene izdelke, da se izognemo pomotam.)

Kč.	Škat.	Škat.	Vrsta blaga	Cena		Skupaj	
				K	v	K	v
			„Vydrovke“ žilne kave	4	50		
			Otroške moke	2	40		
			Steklenica za 1 kg otroške moke	—	80		
			Zubnih konzerv, mešanih v posameznih porcijah	1	50		
			Zubnih konzerv: gobave, grahove, lečne, rezančne in rižave à 1/4 kg škatlja	1	50		
			Zubnega pribitka 1/4 kg steklen.	1	50		
			Oblatov maslenih škt. 25 kmò.	2	—		
			„Deslin“ „ 40 „	2	—		
			„Dezeri“ „ 50 „	3	—		
			Šumečih bonbonov „Ambo“ škt. 50 kmò.	2	—		
			„ „ „Ambo“ škt. 40 kmò.	2	—		
			„ „ „Sidrom“ škt. 50 kmò.	2	—		
			Sadni bonbon „Bene“ škt. 25 kmò.	1	—		
			Buhfina, steklenica 1/4 kg	1	—		
			Govčice franc. (miete) 1/3 kg stekl.	1	—		
			„ kremž. (zrnate) „ „	1	—		
			„Julepa“				
			Skupaj . . .				

Vydrovke“ pošiljamo popolnoma posebej in vedno franko. Ostale izdelke pošiljamo franko le, ako presega račun K 6—. „Julep“ pošiljamo le po zeleznici, vedno netrankovano.

Cenik našich izdelkov:

Vydrova žitna kava poslana posebej v platnenih vrečkah, poštnine prosta 5 kg. K	4:50
Otroška moka v zavitkih 1 kg.	2:40
Juhine konzerve (grahova, gobova, lečna, riževa in rezančna) v škatli s 25 porcijami	1:50
Juhin pridatek, stekl. 1/4 kg.	1:50
Šumeči bonboni »Ambo« 50 kmd. K 2—, 40 kmd. K 2—, «s sidrom» 50 kmd. v škt.	2:—
Sadni bonboni »Bene«, 25 kmd.	1:—
Masleni oblatti, zavitek s 25 kmd.	2:—
Oblatti »Dezert delikat« zavitek s 50 komadi	3:—
Oblatti »Destin«, s sadnim okusom, zavitek s 40 kmd.	2:—
»Buhtin«, začimba za pecivo v 1/4 kg. stkl.	1:—
Gorčica po franc. in kremškem načinu po 1/2 kg. stkl. po	1:—
»Julep«, jabolčni 1/2 l. steklenica	—40
višnjevi in vinski 1/2 l. steklenica	—60

Pošiljatve od K 6— naprej (izvzemši »Vydrovko« in Julepa) pošiljamo franco.

Vydrova továrna hranil, Praga VIII.

Izdaja in za uredništvo odgovarja založnik F. Vydra, Praga VIII. — Tiska B. Holinka, Praga VIII.

Ta list se ne more pošiljati kot tiskovina. Blagovolite prilepiti vedno znamko za

5 vinarjev.

Naročnik:

Ime:

Stan:

Kraj:

Pošta:

Železniška postaja:

Datum:

Naznanilo:

Vydrova továrna hranil

Praga VIII.

(poštni urad Praga 22)